

הדרגת היוזמי

מסכת מנחות דף עז - דף עח

כא אייר - כב אייר התשע"א

כדאיאת **בזבחים** (מד.), ואי הויא כתרומה יהא בה דין טומאה.

יח גמ', **מדמעת** או **אינה מדמעת**. הקשו **המקדש דוד** (סימן כט סק"א) והחדושי הגרי"ז בשם אחיו, הא בכל הקדשים איכא דין דימוע, כדאיאת **ביבמות** (פא:): דבעי ק"א לבטל. וכתב המקדש דוד, דאפשר דהכא איירי בנתערבה בשאר לחמי תודה דמשום קדשים ליכא לספוקי ומשום תרומה הוא דמספקינן. אבל הביא, **דברש"י ד"ה מדמעת** מבואר, דאיירינן לענין נתערבה בחולין. עוד כתב, דאפשר דבכל קדשים לא בעי ק"א, אלא לנאכלים לכהנים בגון חטאת ולחם הפנים, מה שאין כן לחמי תודה הנאכלין לכל אדם לא בעו ק"א. נלפי זה, אי חייבין עליהן מיתה וחומש, ו**כדפירש רש"י** (כת"י) **ד"ה חייבין** דאיירי בזה האוכלה, ליכא לספוקי אי מדמעת אי לאין. אמנם **בתוספתא דתרומות** (פ"ח הי"ד) מבואר דגם לחמי תודה בעו ק"א.

יט גמ', **חייבין עליה מיתה וחומש או לא**. הקשה **המקדש דוד** (סימן כט סק"א), הא בתשלומי תרומה משלם חולין ונעשין התשלומין כתרומה, ובתרומת לחמי תודה לא שייך לומר שיעשו התשלומין כקדושת לחמי תודה. וכתב, דאפשר דמספקינן דהתשלומין יהו כתרומה ולא כקדשים, כיון דבעי תשלומין מדין **תרומה**.

כ גמ', **שם**. כתב **המנחת חנוך** (מצוה רפד אות ח), דנראה דודאי קודם שהפריש הלחמי תודה, דין טבל ודאי איכא, דהא קרינן ביה "ולא יחללו וגו' את אשר ירימו", ואף אי אין חייבין מיתה על אכילת תרומת לחמי תודה, אפשר דאטבל דידהו איכא מיתה, וכדכתבו **התוס' ביבמות** (פג). **ד"ה אף מעשר ראשון**, לגבי טבל של מעשר עני, דאף דליכא איסור באכילת מעשר עני גופו, איכא מיתה בטבלו.

דף עח ע"א

א גמ', **אימא אנתא דמשחא**. פירש **רש"י ד"ה אנתא**, ללישנא בתרא. ו**ברש"י** (כת"י) **ד"ה אנתא**, דהיינו שמן קרוש. והקשה **בחדושי הגרי"ז**, הא בקרא (שמות כט, ב) כתיב "ולחם מצות", וקאי נמי ארבוכה, ואי רבוכה היינו אנתא דמשחא, הא לא הוי לחם, ונשאר בצריך עיון.

ב גמ', **מקיש חינוכו להמשחו**. פירש **רש"י ד"ה מקיש**, דהיינו חינוך דכהן הדיוט דביום חינוכו לעבודה בעי להביא מנחת חביתין. וכן מבואר **לעיל**, (נא:): דאמרינן בניו אלו כהנים הדיוטות, ופירש **רש"י ד"ה כהנים**, דכשכהן הדיוט נתחנך לעבודה באותו יום היה מקריב עשרון. עוד הביא **רש"י** (שם) **לישנא אחרינא**, דרק ביום המילואים היה כך אבל אינו נוהג לדורות.

ג גמ', **שם**. עיין **מקדש דוד** (סימן ל סק"א) שהביא, דאיאת **בתורת כהנים** (פרשת צו פרשת ג פיסקא ג), דמנחת חינוך מעכבת, שאם עבד קודם שהביא מנחת חינוך עבודתו פסולה, וביאר **הקרבן אהרן** (שם), דילפינן מדכתיב **וַיִּזְבַּח קרבן אהרן ובניו**. אבל **הירושלמי בשקלים** (פ"ו ה"ג) פליג, וסבר דעבודתו כשרה. אמנם הביא, **דהגרא** גרס בירושלמי (שם) עבודתו פסולה, וכן הביא **בחדושי הגרי"ז**.

ד גמ', **שם**. עיין באות הקודמת. ו**ברמב"ם** (פ"ה מכלי המקדש הט"ז) פסק דאינה מעכבת. ונסתפק **המנחת חינוך** (מצוה קלו אות ט), אי בעבר ועבד בלא מנחת חינוך, יש לה תשלומין, או דכיון דעיקר הקרבן הוא **להתחנך**, וכיון דכבר נתחנך בעבודה וכדאמרינן **ביומא** (יב:): דעבודתו מחנכתו, שוב לא בעי להביא מנחת חינוך. ו**בחזון יחזקאל** (פ"ו ה"ח) נקט, דלא בעי תו להביא מנחת חינוך.

ה גמ', **שם**. כתב **הרמב"ם** (פ"ג ממעשה הקרבנות ה"ד), דמנחת חינוך אינו חוצה אלא מקריבה כולה כאחת עם קומץ לבונה ושתייהן כליל לאשים.

לחמי תודה דלא חל חיוב אלא לאחר שחיטה וזריקה. וכעין זה חילק **הטהרת הקודש**.

יא בא"ד, **שם**. עיין באות הקודמת שהבאנו שיטת **רש"י והראב"ד**, ובמנחת **אברהם** הוכיח מדבריהם, לפשוט ספיקו של **המקדש דוד** (סימן כט סק"א), אי כל התרומה מתרת את כל הלחם, או דכל מין ומינו הוי מתיר על מינו. דאי כדבריהם לכאורה משמע דהויא תרומה אחת.

יב בא"ד, **שם**. עיין **בר"ש בחלה** (פ"ב מ"ד) שכתב דבעי נמי שיגעו זה בזה. ובתוס' משמע דלא בעי. וכתב **המקדש דוד** (סימן כט סק"א), דאי בעי שיגעו זה בזה, יש להוכיח דהא דבעי מוקף אינו לעיכובא, דהא **לעיל** (מו). אמרינן דאם נטמא אחד מן הלחמים אחר זריקה מפריש מן הטהור על הטמא. ואף דלא שייך שיהא מן המוקף דאם יגע זה בזה יטמא הטמא לטהור. ועיין עוד **בר"ש** (שם)..

יג גמ', **שלא ינתח בשר קודם שיטול אימורין**. עיין **במנחת אברהם לעיל** (י). שכתב, דבאימורין איכא דין **הרמה**, עיין שם.

יד גמ', ונאמר בתרומת ביכורים תרומה מה להלן אין לה שיעור וכו'. הקשה **הקרבן אורה**, הא ליכא למילף לגמרי מביכורים, דביכורים אין להם שיעור למעלה דיכול לעשות כל שדהו תרומה, והכא לכאורה אינו יכול לעשות כל הלחם תרומה, ד"אחד מכל קרבן" כתיב. וכתב, דצריך לומר דאפילו הכי ילפינן מביכורים מהא דדמיין אהדי בהא דנאכלין במקום קדוש.

טו גמ', ונילף מתרומת מדין. פירש **רש"י ד"ה ונילף**, דהוי אחד מחמישים, ו**ברש"י** (כת"י) **ד"ה מתרומת** כתב, דהוי אחד מחמש מאות. וכתב **השפת אמת**, דבתרומת מדין הרימו אחד מחמישים ללויים ואחד מחמש מאות לכהנים, ומסתבר טפי למילף מתרומת אחד מחמש מאות שהורם לכהנים, דהכא נמי הויא תרומה לכהן. ועיין עוד **ברש"י ביומא** (כד). **ד"ה או**, שכתב (לגבי הא דדנו שם תרומת הדשן בכמה ובעו למילף מתרומת מדין) דילפינן מתרומת אחד מחמש מאות, וביארו **התוס' (שם) ד"ה אמר**, דכיון ד"והרמות" כתיב בהדי תרומה תרומת הכהנים, ילפינן ממנה. אבל **התוס' גופיהו** פליגי, וכתבו דילפינן מתרומת אחד מחמישים כדררשינן **בירושלמי בתרומות** (פ"ד ה"ג), דילפינן מ"אחד אחוז מחמישים" דכל שאתה אחוז אחוז אחד מחמישים, ועיין שם עוד.

טז גמ', ונילף מתרומת חלה. פירש **רש"י ד"ה ונילף**, דהויא אחד ממ"ח. ו**ברש"י** (כת"י) **ד"ה תרומת** כתב, דהוי אחד מכ"ד. והקשה **הקרבן אורה**, הא אותו שיעור זה אינו אלא מדרבנן, דמדאורייתא ליכא שיעור. עוד הקשה על **רש"י**, אמאי נקט אחד ממ"ח דהוי שיעור נחתום, ולא אחד מכ"ד דהוי שיעור בעל הבית. ועיין **בשו"ת נודע ביהודה** (תנינא יורה דעה סימן רא) שכתב, דאיכא ב' דינים בהפרשת חלה, א. הפרשה להתיר את העיסה. ב. נתינה לכהן. ובחלק ההפרשה להתיר את העיסה מדאורייתא שיעורו בכל שהוא, אבל בחלק הנתינה לכהן בעי מדאורייתא אחד מכ"ד **בעשרון** דילפינן מ"תתנו" דשיעור נתינה כך הוא, ואף בעיסה גדולה לא בעי יותר מאחד מכ"ד **בעשרון**, ורבנן תקנו שיתן בכל עיסה אחד מכ"ד **בעיסה**. ועיין שם בהמשך דבריו שהביא דברי **הרמב"ם** (פ"ה מבכורים ה"א) על פי **הספרי** דשיעור חלה מן התורה אחד ממ"ח, ולהכי נקט **רש"י** הכא שיעור אחד ממ"ח שהוא עיקר השיעור דאורייתא.

יז גמ', **תרומת לחמי תודה חייבין עליה מיתה וחומש או אין חייבין עליה וכו'**. עיין **בחדושי הגרי"ז** שכתב דלכאורה יסוד הבעיא אם יש לה דין תרומה או לא, ולא רק לענין מיתה וחומש אלא לכל מילי, והוכיח כן מלשון **הרמב"ם** (פ"ט ממעשה הקרבנות ה"ג). ולפי זה כתב דיש לומר עוד נפקא מינה, לענין תרומת לחמי תורת דעכו"ם, דקדשי עכו"ם נתמעטו מדין **טומאה**

המתמנה להשלים].

(יד) גמ', **הא דעבד עבודה כשהוא כהן הדיוט וכו'**. באור שמח (פ"ה מכלי המקדש הי"ז) הביא, **דבירושלמי בשקלים** (פ"ז ה"ג) פליג וסבר דסגי במנחה אחת לאשווי כהן גדול. וביאר, דנחלקו בגדר כהן גדול, דגמ' דילן סברה, דכהן גדול הוא קדושה בפני עצמה, והירושלמי סבירא ליה דהוי כהן הדיוט בתוספת מעלה, ועיין שם שתלה לה בפלוגתא אי אבנטו של כהן גדול הרי הוא כשל כהן הדיוט. (עיין יומא ו.). ועיין עוד **במשך חכמה** (ויקרא כא, יא).

דף ע"ב

(טו) רש"י ד"ה **חוץ לחומת בית פאגי**, היינו חוץ לחומת הר הבית אבל אם היו בהר הבית קדשו אף על פי שאינו בעזרה. וברש"י (כת"י) ד"ה **חוץ לחומת בית פאגי** כתב, דחומת בית פאגי היינו חומת ירושלים. וכן פירש ברש"י בפסחים (סג): **ד"ה בית פאגי**, וביאר שם, דחוץ לירושלים אינו קדוש משום שאינו מקום אכילה ואי נפיק מיפסיל.

(טז) בא"ד, שם. עיין באות הקודמת. ובחדושי הגרי"ז הקשה על רש"י דכתב דחומת בית פאגי היינו חומת הר הבית, הא כיון דר' יוחנן לא סבירא ליה דבעי "על בסמוך", מנא לן דבעי הר הבית.

(יז) רש"י (כת"י) ד"ה **לא בעי, בתוה"ד**, ואיסור יוצא ליכא שהרי תודה ולחמה נאכלין בכל העיר. הקשה בחדושי הגרי"ז, הא **בזבחים** (פט): נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש, אי קדשים קלים שיצאו קודם זריקה חוץ לחומת העזרה איפסלו ביוצא. ולריש לקיש דהתם דאיפסלו לא אמרינן דכיון דנאכלין בכל העיר לא חשיב יוצא, ואם כן אף לרבי יוחנן ליכא **לאוכוחי** מהא דנאכלין. ועיין עוד באות הבאה.

(יח) גמ', **ריש לקיש אמר חוץ לחומת העזרה בעינן על בסמוך ורבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לחומת העזרה כשר ולא בעי על בסמוך**. עיין ברבינו חננאל בפסחים (סג): שכתב, דטעמא דלרבי יוחנן פסול חוץ לחומת ירושלים, משום דהלחם רחוק מהקרבן כיון דנמצא במקום שאינו כשר לאכילה, ונמצא הקרבן במקום אחד והלחם במקום אחר. ועיין **במנחת אברהם לעיל** (מו). שכתב בשם הגרי"ז, דנחלקו רש"י ורבינו חננאל, **דלרש"י**, לרבי יוחנן לא בעי לשחוט על הלחם, והא דפסול חוץ לחומת ירושלים, מטעמא דקאי במקום פסול. אבל לרבינו חננאל איהו נמי בעי **על הלחם**, אלא דלא בעי "על בסמוך". ונפקא מינה לענין שילה, דנאכל בכל הרואה ולא מיפסיל כשיוצא משם. דלרש"י, אם היה חוץ למקום הרואה כשר, דלא הוי מקום פסול. ולרבינו חננאל, אינו קדוש, דאינו מקום אכילה. ועיין עוד בחדושי הגרי"ז.

(יט) גמ', **והא איפליגו בה חזא זימנא וכו'**. הקשה בחדושי הגרע"א, אמאי לא תלי נמי בהא דפליגי **בזבחים** (פט), דלריש לקיש קדשים קלים שיצאו קודם זריקה חוץ לחומת העזרה פסולין, ואם כן ודאי בעי שיהו תוך העזרה. ולרבי יוחנן דהתם דלא איפסלו ביוצא, לא בעי שיהו תוך העזרה. ונבאמת **בירושלמי ביומא** (פ"ו ה"ו) תלי להנך תרי פלוגתא אהדדין. **ובקהלות יעקב בפסחים** (סימן ג) כתב ליישב, דריש לקיש דפסל, משום דחשיב יוצא חוץ למחיצתו, ובקדשים קלים פשיטא דמחיצתו היינו חומת העזרה, וכדאיאתא **בזבחים** (כו). היא בפנים ורגליה בחוץ פסולה. נר' יוחנן סבירא ליה דאפילו הכי לא חשיב חוץ למחיצתה, דאף דדינה להיות בפנים, לא חשיב בשר **בשדה** כשהוא חוץ לעזרה, כיון דהוי מקום אכילתו. אבל בלחמי תודה, כל כמה דלא ידעינן דבעי להיות בפנים, לא חשיב חוץ למחיצתה. ועיין שם מה שביאר בדעת הירושלמי דלעיל. **ובאור שמח** (פ"ב מפסולי המוקדשין הט"ו) כתב ליישב, דהכא קיימינן כדעת רבי אלעזר ברבי שמעון דקאמר **לעיל** (מו).

ואינה כמנחת חביתין דכהן גדול, דאמרינן **לעיל** (נ): דחוצהו. ומה שכתב הרמב"ם (פ"ה מכלי המקדש הי"ז) דמעשיהן שוין, ביאר **המשנה למלך** (שם), דמכל מקום באופן הקרבתם חלוקין.

(ו) גמ', **מה המשחו רבוכה אף חנוכו רבוכה**. עיין **במשנה למלך** (הובא באות הקודמת) שהביא **דבתורת כהנים** איתא, דלא ילפינן מנחת חינוך ממנחת נסכים לענין רבוכה, וכן לענין הא דבעיא מנחת נסכים ג' לוגין ומנחת חינוך לא בעיא, ודלא כהרמב"ם (הובא באות הקודמת) שכתב דמעשיהן שוין. עוד כתב, דלשיטת התורת כהנים דלא מיייתי ג' לוגין לעשרון, נראה, דהשיעור הוא לוג לעשרון כשאר מנחות. ועיין שם עוד.

(ז) גמ', **הא דעבד עבודה כשהוא כהן הדיוט הא דלא עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט**. עיין בחדושי הגרי"ז שכתב בדעת הרמב"ם (פ"ה מכלי המקדש הי"ז), דכהן המתחנך לעבודה בעי לעבוד את עבודת המנחה **בידו**, מה שאין כן כהן המתחנך לכהונה גדולה לא בעי להביא **בידו**, דלא בעי חינוך בגופו אלא קרבן דעשירית האיפה. ועיין עוד באות הבאה ושלאחריה.

(ח) גמ', שם. הקשה **המקדש דוד** (סימן כט סק"א), אי נימא דמנחת חינוך מעכבת בחנוכו, היאך יביא ב' מנחות, הא המנחה הראשונה בעי לעובדה בידו, ועל כרחק בבגדי כהונה גדולה, כיון דכבר נתמנה לכהן גדול, וכיון דאכתי לא הביא את המנחה שניה לחינוך דכהן גדול, אכתי פסול לעבוד בשמונה בגדים דהוי מרובה בגדים. וכתב, דצריך לומר דמקריב שתיהן בבת אחת. אמנם הביא, **דהרמב"ם** (פ"ה מכלי המקדש הי"ז) כתב, דמביא קודם מנחת חינוך דכהן הדיוט ואחר כן של כהן גדול, ולשיטתו (שהבאנו לעיל באות ד). שפסק דמנחת חינוך לא מעכבא.

(ט) גמ', שם. עיין באות הקודמת ובאות ז, שנתבאר דמנחת חינוך דהדיוט בעי לעובדה בגופו, ומשמע בדברי **המקדש דוד** (הובא באות ג) דהוא לעיכובא. אבל **בחזון איש** (סימן לד סק"ו) כתב, דאינו מעכב.

(י) רש"י (כת"י) ד"ה **הוא, בתוה"ד**, ויש מפרשים כגון דעבד עבודה ביום הכיפורים. ביאר בחדושי הגרי"ז, דסבירא להו דדוקא עבודת יום הכיפורים דאינה כשרה אלא בכהן גדול בעיא מנחת חביתין לחינוכו, אבל שאר עבודות אף דמשמש בשמונה בגדים, כיון דמצד העבודה לא בעי כהונה גדולה לא בעיא תחילה מנחת חביתין.

(יא) בא"ד, ולא מילתא היא דקרבן יחיד אינו קרב ביום הכיפורים. כתב בחדושי הגרי"ז, דלפי מה שביאר (הובא באות הקודמת) דסבירא להו דעבודת יום הכיפורים בעיא מנחת חינוך, לכאורה לא קשיא מידי, דאפשר דבעי להביא בערב יום הכיפורים, ומכל מקום לא בעי להביא אלא **משום עבודת יום הכיפורים**.

(יב) בא"ד, שם. כתב **במקדש דוד** (סימן כט סק"א), דאפשר דאף דמנחת חינוך קרבן יחיד הוא, מכל מקום תדחה יום הכיפורים כיון משום דהויא הכשר עבודה.

(יג) בא"ד, ובפרק קמא דיומא קא בעי אם אירע פסול בכהן גדול במה מחנכין את השני. כתב **המשנה למלך** (פ"ה מכלי המקדש הי"ז) דמכאן מוכר, דמנחת חינוך לא מעכבא. ובמקדש דוד (סימן ל סק"א) דחה, דאפשר דשאני התם דהשני אינו כהן גדול גמור, וכמו שכתבו **התוס' ישנים ביומא** (שם) דאינו אלא שלוחו של ראשון. ועיין שם שהוכיח כן **מירושלמי דמגילה** (פ"א ה"ו).

ובהגהות שמועת חיים (על המקדש דוד) יישב לפי זה קושית רש"י על היש מפרשים, דהא דמבואר ביומא (שם), דאינו מביא מנחת חינוך ביום הכיפורים, היינו משום דאינו כהן גדול גמור, והיש מפרשים איירי בכהן גדול גמור המתמנה ביום הכיפורים. [אמנם מרש"י ותוס' שדחו מכאן ההיא גמ' את דברי היש מפרשים, מוכח שהשוו כהן המתמנה מינוי גמור לכהן

זירא דבאומר לא יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים, לא קדשו ארבעים, דאף דכלי שרת מקדשין שלא מדעת, מכל מקום אם אמר להדיא "לא יקדשו" מהני, או דאפילו כהאי גוונא מקדשין [כיון דאין תלוי בדעת האדם]. ובשפת אמת נקט, דלאבבי אף באומר לא יקדשו ארבעים, אלא אם כן יקדשו שמונים קדשו ארבעים.

כז) מתני', שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם. כתב הקרן אורה, דלכאורה משמע, דשחיטה לחודא מקדשא, ודלא כרבי אלעזר ברבי שמעון **לעיל** (מו:). דבעי נמי זריקה. ודחה, דאפשר ד"שחט" היינו שחט וזרק. והוכיח כן, דהא ילפינן מ"זבח תודת" וסבירא ליה לרבי שמעון דזבח לאו דוקא, אלא שחט וזרק.

כח) מתני', שחטה שלא לשמה לא קידש הלחם. עיין שפת אמת שנסתפק, אי התודה כשרה, או דכיון דליכא לחם פסולה. ואף דאמרין **לעיל** (מו:). דאם מששחטה נפרס לחמה כשרה, דשלמים קרייה רחמנא, דכשרים בלא לחם, שאני הכא דאף בשעת השחיטה לא קדש הלחם. ועיין שם שהאר"י. ובמנחת אברהם הביא דברי ה"תוס' לקמן (פ"ט): ד"ה שאם, שכתבו, דהכבשים כשרים אף דהלחם לא קדוש. וביאר, דלא חשיב תודה בלא לחם, כיון דכך הוא דין התודה, שכשנשחטה שלא לשמה אינה טעונה לחם. ועיין עוד לקמן באות לא. ובשפת אמת לקמן (ע"ט).

כט) מתני', שם. כתב השפת אמת, דאפשר דבשחיטה לשם שלמים קדש הלחם דהוי לשמה, כדאמרין **בזבחים** (ד:). דעלתה לבעלים לשם חובה, דשלמים קרייה רחמנא. והוכיח כן, דאי לא קדש הלחם, היכי אמרינן דעלה לשם חובה הא אכתי חייב בתודה ולחמה, אלא ודאי דגם הלחם נתקדש. [אמנם עיין **בשפת אמת לקמן** (ע"ט). שהביא צד שצריך לשחוט על מנת לקדש את הלחם, ולפי זה, בשחט לשם שלמים דאינה שחיטה לקדוש לחם, היאך יקדש הלחם].

ל) מתני', שם. עיין רש"י (כת"י) ד"ה **שלא לשמה**, שהביא הא דילפינן לעיל, "זבח תודת" מלמד שאם שחטה שלא לשמה לא קדש הלחם, וכן הביא **ברש"י לעיל** (מו:). ד"ה **לא לקדש**, את דברי התורה **כהנים** (צו פרק יא) דילפינן מהתם. וברש"י (העליון) ד"ה **קדש** כתב, דהוא **מסברא** הואיל ומפיק לה מקדושתה לגמרי שהרי שחטה לשם זבח אחר. [וצריך עיון, דהא כשר אף דלא עלה לשם חובה, וביותר, לפי מה שכתב **בחדושי מרן רי"ז הלוי** (פ"ב ממעשה הקרבנות הי"א) דאף כשחשיב שלא לשמה, נראה הקרבן בסתמא לשמו ולא הויא אלא מחשבת פסול בעלמא. (א.ק.)].

לא) מתני', שם. עיין באות הקודמת. ובפשוטו, ילפותא ד"זבח תודה" היינו דאינו מתקדש אלא בשחיטה לשם תודה דהויא **זבח תודה**. ובשפת אמת **לקמן** (ע"ט). משמע דביאר, דבעי שישחט על מנת לקדש את הלחם. ועיין עוד **במנחת אברהם** שכתב, דאפשר דחשיב כעין הא דמצינו בחליפי תודה, **לקמן** (ע"ט): דאינו טעונין לחם, והכי נמי הכא, כיון דשחטה שלא לשמה ונעשה כקרבן אחר וכדאמרין **לעיל** (ב:). ו**בזבחים** (ב:). אם כמה שעשית יהא נדר ואם לאו נדבה יהא, הוי כעין קרבן אחר ולא הצריכה התורה לחם. ועיין נמי **בתוס' לעיל** (מו:). ד"ה **עד** שכתבו, דעל ידי מחשבת שלא לשמו נעקר הקרבן ונעשה קרבן אחר.

לב) מתני', שם. הסתפק השפת אמת (ע"ט), אי בשינוי בעלים נמי אמרינן דלא קדש הלחם, דאפשר דהטעם דלא קדש הלחם בשלא לשמה, משום דבעי שישחטנו לשם הלחם כדילפינן מ"זבח תודת". [אמנם לדברי המנחת אברהם (שהובאו באות הקודמת), דכיון דחייל פסול דשלא לשמה לענין הא דלא עלו וחשיב כזבח אחר, אף בשינוי בעלים אינו מקדש את הלחם, דבשינוי בעלים נמי אמרינן לדינא דנדבה יהא]. ועיין בשפת אמת שהאר"י.

דאין הלחם קדוש אלא בזריקה, ואפילו הכי בעינן שיהא הלחם בפנים בשעת שחיטה כדאמרין התם. וכיון שאינו קדוש בשחיטה אינו נפסל משום יוצא. (ועיין נמי **תוס' לעיל** (מזח:). ד"ה הא).

כ) גמ', רבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ לחומת העזרה קדוש ולא בעינן על בסמוך. עיין בקהלות **יעקב בפסחים** (סימן ו) שכתב, דנראה דאף בשעת זריקה לא בעי שיהיה בתוך העזרה. ובשם בנו הגר"ח שליט"א הוכיח כן, מהא דמקשינן **לקמן** (פ"א). דאם איתא לדרבי יוחנן ליתני לחם ולא יכניסנו לעזרה כלל, ומוכח דלא בעי כלל שיהא תוך העזרה. והאור שמח (פ"ב מפסולי המוקדשין ה"טז) הוכיח מאותה גמ' לרבי יוחנן אף **ראוי** להכנס לעזרה, לא בעי, דהא מקשינן לרבי יוחנן ניתי תודה ולא יכניס את הלחם. אף דהתם אינו ראוי להיכנס לעזרה. ואף דהתם הווי ספק, ולצד דמחויב להביא תודה, ראוי הלחם לבא בפנים, ספיקא חשיב אינו ראוי, כדכתבו ה"תוס' לעיל (סב:). ד"ה וכן, לענין סמיכה.

כא) גמ', ורבי יוחנן אמר אף על פי שאין עמו בעזרה. כתב הר"ש **בבבלי** (פרק א מ"ח), דאף לרבי יוחנן אינו חייב אלא אם יש לו חמץ בתוך חומת ירושלים. והקשה עליו **בגליון הש"ס בפסחים** (סג:). דבגמ' משמע לרבי יוחנן לא בעי על בסמוך. וכתב המנחת אברהם **לעיל** (מו:), דלפי מה שנתבאר (באות יח) דאף לרבי יוחנן בעי על אלא דלא בעי על בסמוך, אתי שפיר. דחוץ לירושלים לא חשיב על כלל.

כב) תוס' ד"ה או לאחד, אפסח קאי אבל אתמיד פשיטא דלא מיחייב משום אחד שבישראל. ביאר **בחדושי הגר"י**, דהיינו משום דתמיד הוי קרבן ציבור, ולא מסתבר דחמץ דיחיד יעכב. נולכאורה יש לבאר כוונתו דבקרבת ציבור לא חשיב כל אחד ואחד בעלים, אלא הוי "קרבן הציבור" והיחיד אינו בעליו. ואיסור חמץ אינו אלא ביש לבעלי הקרבן חמץ. (א.ק.).

כג) בא"ד, שם. ביאר הגר"י, דאיסור לא תשחט על חמץ דם זבחי מתלא תלי בבעליו לענין **אכילה**. וכדמשמע בלשון **הרמב"ם** (פ"א מקרבן פסח ה"ה), שכתב, או ברשות אחד מבני החבורה **שאוכלין** פסח זה. ועוד הוכיח כן מדברי הגמ' **בפסחים** (סג:). דבהנך דקיימי עליה בלא ילין איכא איסור דלא תשחט על חמץ, ולהכי בתמיד דליכא אוכלין וליכא איסור לא ילין, לא חשיבי הבעלים לענין זה אלא השוחט. ועיין עוד **בחדושי הגר"ח על הש"ס פסחים** (סג:).

כד) רש"י (כת"י) ד"ה **אלא אם כן**, דחלות בעי והשתא לא איקרו חלות. העיר **בחדושי הגר"י**, דלולי דבריו היה נראה דטעמא דפסול משום דלא איקרי **לחם**, ומלשון רש"י משמע דחשיב לחם, וטעם הפסול משום דבעי **חלות**.

כה) גמ', אחד אמר רחמנא שלא יטול פרוס. הקשה המקדש דוד (סימן כט סק"ב), לפי מה שכתב רש"י **לעיל** (מו:). ד"ה **נפרס לחמה**, דנפרס אחד מהלחמים פסול משום דילפינן מלחם הפנים דאיפסיל בהאי גונא, אמאי לא נקטי הכא נמי האי טעמא, דהווי פסול בגוף הלחם ולא רק משום שהוא חסרון בהפרשה. ותירץ, דהפסול בנפרסה אחת מן החלות גבי לחם הפנים, משום דהווי חסר, כדאמרין **לעיל** (ט:), ואף בלא נחסר כלל חשיב חסר, כיון דבעי דוקא י"ב חלות. אבל גבי לחמי תודה דריבה לחמה כשרה, כדאיתא **לעיל** (עו:). לדעת תנא קמא, ליכא פסול חסרון אם לא נחסר על ידי שנפרסה, ולכך בעי לטעמא דאחד אמר רחמנא שלא יטול פרוס. [אמנם לפי מה שביאר **השפת אמת לעיל** (ט:). דנפרס חשיב חסר, משום שבשעה שנפרס אי אפשר שלא נחסר מעט פירורין, לכאורה אין לחלק כדברי המקדש דוד].

כו) גמ', אביי אמר דכולי עלמא לקרבן גדול קא מיכוין ובכלי שרת מקדשין שלא מדעת קא מיפלגי. נסתפק הקרן אורה, אי לאביי קיימא הא דקאמר רבי

דף עט ע"א

א) גמ', שחטה ונמצאת בעלת מום וכו' רבי יהושע אומר לא קדש. ומסקינן, דאיירי בדוקין שבעין ואליאבא דרבי עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו, ולפי זה הא דאמר רבי מאיר "כל שפסולו קודם שחיטה לא קידש הלחם", לא אתי לאפוקי כל הפסולין דקודם שחיטה, אלא הנך דאם עלו ירדו, וכל שפסולו קודם שחיטה היינו סימנא בעלמא, דהנך אם עלו ירדו, ועיין עוד בקרן אורה לעיל (עט:): שכתב נמי, דלרבי מאיר תליא בדין אם עלו ירדו או לא ירדו.

ב) גמ', שם. עיין באות הקודמת. ולכאורה יש לכבאר עוד, דרבי מאיר ורבי יהודה נחלקו, אי בגונא דאמרין אם עלו לא ירדו, היינו משום שנשאר שם הקרבן מתחילה, או דאף דלא נשאר קדושתו הראשונה דינו דלא ירדו. דרבי מאיר שהשווה קידוש לחם לדינא דאם עלו לא ירדו, סבר שנשאר שם הקרבן שהיה מתחילה. ורבי יהודה סבר שלא נשאר שמו הראשון, אלא שנתחדש בו דין שאם עלה לא ירד. והיינו הא דקאמר רבי יהודה לקמן, דכי אמר רבי עקיבא (לענין דוקין שבעין) בפסולא דגופיה אבל לקדושי לחם לא, דלקדושי לחם בעי שישאר שמו הראשון, ובכל הנך דאם עלו לא ירדו לא נשאר שמו הראשון].

ג) גמ', דנין פסול שיש עמו כרת וכו'. פירש רש"י (כת"י) ד"ה חוץ, דהא דיש בו כרת חשיב חומרא כיון דמרצה לפיגולו. ומבואר, דחוץ למקומו לא חשיב ריצוי, דלא בעי קרב המתיר כמצוותו. ועיין משנה למלך (פי"ח מפסולי המוקדשין ה"ז) שהאריך לדון בזה.

ד) גמ', אמר רבי יהושע הואיל וחוץ למקומו פסול ובעל מום פסול מה בעל מום לא קדש אף חוץ למקומו לא קדש. כתב הקרן אורה לעיל (עט:): דצריך לומר דסבירא ליה דבעל מום אם עלה לא ירד, דאי ירד היכי מוכח מבעל מום לחוץ למקומו, הא חוץ למקומו קיל דאם עלה לא ירד. [אמנם לכאורה לפי מה שכתבנו לעיל אות ב' יש לדחות, דלרבי יהודה לא תלי כלל הך דהכא בדין אם עלו לא ירדו].

ה) גמ', ועוד נדוננו משלא לשמו שפסול מחשבה וכו'. כתב השפת אמת, דפסול לאו דוקא אלא היינו שלא עלה לשם חובה. ועוד כתב, דאפשר דפסול כיון דלא קדש הלחם והוי כתודה בלי לחם. [ועיין עוד לעיל (עח:): אות ל]. אמנם דחה לה, דכיון דכל הפסול הוא רק משום דליכא לחם, אין לדמות לפסול מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו, דהווי מחשבה הפוסלת מצד עצמה.

ו) גמ', שם. הקשה השפת אמת, הא מה שלא קדש הלחם בשלא לשמו, היינו משום דלא נשחט הזבח לשם הלחם, וכדילפינן לעיל (עח:): מ"זבח תודת", ולא משום פסול דשלא לשמו, והיכי בעינן למילף למחשבות פסול. ועיין שהאריך.

ז) גמ', שם. עיין במנחת אברהם לעיל (עח:): שהקשה, לפי מה שביאר (עיין לעיל שם, אות לב), דתודה שנשחטה שלא לשמה לא בעיא לחם משום דחשיבא כקרבן אחר וכעין חליפי תודה, היכי בעינן למילף לחוץ לזמנו וחוץ למקומו. ותיריך, דאי פסול מחשבה לא מגרע בקידוש הלחם, הווי בעי לקדש הלחם משום הא דמעיקרא הוויא תודת חובה, ומהא דאינו קדוש מוכחינן שפיר דפסול מחשבה מהני שלא יקדש הלחם.

ח) תוס' ד"ה אין, פירש הקונטרס ליפסל בלינה ולא יתכן. והיינו, כמו שכתבו לעיל (טו:): ד"ה אפשר, דפסול לינה איכא משקדשו בכלי, וכדאמרין לעיל (עב:): גבי שתי הלחם, דאי תנור מקדש, מיפסלי בלינה.

ט) גמ', אין הנסכים מתקדשין אלא בשחיטת הזבח. עיין רש"י ד"ה אלא, ורש"י (כת"י) ותוס' ד"ה אין, מה שפרשו. ובקרן אורה ביאר, דאיירי לענין להקדש עם הזבח, דאין מתקדשין אלא בשחיטה, ואי נתקדשו בהדי זבח זה

בשחיטה מהני לשנות לזבח אחר, עיין שם.

י) גמ', מאי לאו דאיפסל בשחיטה. ביארו רש"י ד"ה לאו ללישנא בתרא, ורש"י (כת"י) ד"ה מאי, דמקשינן דכיון דהוויא שחיטה פסולה לא תקדש את הלחם. ועיין תוס' לעיל (טו:): ד"ה אפשר (בסוה"ד הנמשך לדף טז). שכתבו, דלא דמי לשחיטת פיגול דלרבי מאיר לעיל (טו:): קובעת את הלחם, דאפילו רבי מאיר לא קאמר אלא בפיגול, אבל לא בשאר פסולי שחיטה.

יא) גמ', שם. הקשה בחדושי הגרי"ז, היכי משכחת לה, אי במחשבת חוץ למקומו או חוץ לזמנו, הא תנן לעיל (עח:): דקדש הלחם, ולכאורה הוא הדין הנסכים, ואי בשחיטה בדרום, הא לא שייך בקדשים קלים, ואפילו בקדשי קדשים כיון דאם עלו לא ירדו דמי להא דפסולו אחר שחיטה דקדש הלחם, וכתב, דמייירי בגונא דשחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל. אמנם בקרן אורה כתב, דלא דמי לתודה דמקדשא לחם אף במחשבת פסול, וביאר המנחת אברהם, דלחמי תודה חשיבי טפי חלק מגוף התודה, ואינם כנסכים דלא חשיבי מגוף הזבח, ולא מקדשי אלא בשחיטה כשרה.

יב) גמ', שם. עיין במתני' לעיל (טו:): דלרבי מאיר נתפגל הזבח נתפגלו הנסכים. וביאר המנחת אברהם, על פי מה שנתבאר באות הקודמת, דלרבנן חשיבי נסכים כקרבן בפני עצמו ולכך לא מתקדשי אלא בשחיטה כשרה, אבל רבי מאיר סבר דנסכים הווי כגוף הזבח, ודמי ללחמי תודה דאיקבעו אף בשחיטה פסולה.

יג) גמ', לא דאיפסיל בזריקה. הקשה בחדושי הגרי"ז, לפירוש קמא דרש"י ד"ה לאו, דמקשינן, דכיון דנפסל הזבח בשחיטה נפסלו נמי הנסכים, מאי משני דאיפסיל בזריקה, הא אף בזריקה נימא דיפסלו הנסכים, כיון דנתקדשו בהדי זבח בשחיטה. וליכא למימר לב בית דין מתנה עליהו דאי תפסל הזריקה לא נתקדשו בשחיטה ויהיו קדושים בלא שחיטה, דהא לזעירי בלא שחיטה לא קדשי כלל.

דף עט ע"ב

יד) גמ', ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כאבובא דאמר כל העומד ליזרק כזרוק דמי. עיין בתוס' לעיל (מז:): ד"ה עד, שהקשו אהא דאיתא התם, דלרבי אלעזר ברבי שמעון אי נורק הדם שלא לשמו לא קידש הלחם, הא סבירא ליה ד"כמאן דזרוק" דמי ולא בעי זריקה כלל. והקשה בחדושי הגרי"ז (שם), מאי מהני הא ד"כל העומד ליזרק" לקדש הלחם, הא מכל מקום לא נורק ואיך יקדש הלחם בלא זריקה. וכתב, דטעמא דרבי אלעזר ברבי שמעון דבעי נמי זריקה, משום דכיון דאיכא נמי זריקה לא מהניא השחיטה לבדה, אבל אי כזרוק דמי לא בעי זריקה וסגי בשחיטה. דהיינו, דהא ד"כל העומד ליזרק" לא מהני להיחשב כאילו היתה זריקה, אלא דלא בעי זריקה. אמנם ברש"י (הכא) ד"ה ורבי מבואר, דחשיב כאילו נעשית זריקה לענין הא דקדשו הנסכים.

טו) גמ', אמר רב חסדא שמן שהפרישו לשום מנחה זו פסול לשום מנחה אחרת. עיין תוס' לעיל (טו:): ד"ה אפשר, שהקשו, הא רבנן אית להו התם דלא איקבעו ואפשר לשנות אף לאחר שחיטה. ותירצו, דרב חסדא אמר דבריו לדעת רבי מאיר. ועוד, דאף לרבנן איקבעו נסכים בשחיטת הזבח, אלא דבשחיטת פיגול דהוויא שחיטה פסולה, סברי דלא קדשי נסכים. ועיין באות הבאה. אמנם בחדושי הגרי"ז לעיל (טו:): כתב לחלק, דבסוגיין איירינן לענין הפרשה, דכיון דהפריש לשם מנחה זו פסול למנחה אחרת, אבל לעיל (שם) איירינן לענין חיוב פיגול שתלוי אי הוקבעו להיות אחד, ורבנן סבירא להו דאף דהופרשו לשם מנחה זו לא חשיב הוקבעו. ועיין נמי מה שכתב לחלק במקדש דוד (סימן י סק"א).

טז) גמ', שם. כתב המקדש דוד (סימן י סק"א), דרק למנחה אחרת פסול, אבל

מקובצת (שם אות מזה) כתב, דצריך לומר דאגב שיטפיה נקט. ועיין עוד בקרן אורה שהביא, דבתורת כהנים (צו פרשתא ה פ"א) לא גרסינן חליפות. ועיין עוד לקמן (פ.) אות ו.

(כו) גמ', ותמורתה. במקדש דוד (סימן יט סק"ד), נסתפק אי בהמיר על ב' בהמות, דאמרינן לקמן (קח.) דחלה תמורה על שניהם, בעי להביא על שניהם לחם.

(כז) גמ', יכול שתהא שניה טעונה לחם וכו'. כתב השפת אמת דלכאורה נראה דגם כשמקריב אחר כך את האם, נמי טעונה לחם דהא כבר הפריש לה לחם, אלא דהולד נמי צריך לחם כשמקריבו תחילה, כיון שיוצא גם בו ידי נדרו בגונא דהאם תאבד או תמות ויהיה פטור, לכן גם עליו חל שם עיקר התודה שנדר, אבל האם בכל אופן צריכה לחם. ורצה לומר שזו כונת הרמב"ם שכתב (פ"ב מפסולי המוקדשין ה"ח) ולד תודה ותמורת תודה ותודה שהפרישה ונאבדה כו' אם הביאן עד שלא כיפר שניהם צריכין לחם. אמנם כתב דלפי מה שכתב הרמב"ם (שם ה"ט) דהפריש תודתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה ואבדה, והפריש אחרת תחתיה ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות, דאם נתכפר באמצעית שתיהן אינן טעונות לחם. נמצאו הדברים סותרים. ומשום הכי דחק דמה שאמר הרמב"ם שניהם טעונין לחם, היינו אחד משניהם. ואם כן אפשר שאם היה הולד קרב בראשונה ואחר כך האם אין צריכה לחם. ואי תימא דכונתו שניהם דוקא, ומיירי דוקא בגונא שמקריב הולד בראשונה, לא הווי ליה לשתיהם אלא לחלק בין הקריב האם מקודם או הולד. ועיין עוד בקרן אורה ולקמן פ. שהאריך בדברי הרמב"ם. וכן בזבח תודה, ובחזון איש (תמורה סימן לג סק"ז).

דף פ ע"א

(א) גמ', שם. כתב הקרן אורה, דתמורת תודת נדבה לא איתמר מה דינה, ונראה דאינה טעונה לחם וכתמורת חובה, ולא דמי לחליפין דאמרינן דהווי מרבה בתודות, דבחליפין כיון דלא הווי צריך לה, מתחילתה באה לצורך עצמה וטעונה לחם. מה שאין כן בתמורה, דגזירת הכתוב הוא דשניהם קדש, מה לי תמורת חובה מה לי תמורת נדבה. ועיין שם עוד.

(ב) גמ', אדם מתכפר בשבח הקדש. הקשה השפת אמת, הא "כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין". וכתב, דהיה נראה לומר דאיירי כשהפרישה כשהיא מעוברת דהוי כאילו הפריש ב' הבהמות על נדרו, וחשיב שפיר באה מן החולין. אבל בדברי התוס' ד"ה מאי מבואר, דאף בהקדישה ואחר כך נתעברה מתכפר בולדה. אלא נראה לו לומר דכיון דהשבח בא ממה שהקדיש מתכפר בו. ועיין באות הבאה.

(ג) גמ', שם. עיין באות הקודמת, ובקהלות יעקב ביומא (סימן יג), הקשה לדעת התוס' ישנים ביומא (ג:) ד"ה ודוחה, שכתבו (לגבי תמורת פסח) דתמורה חשיב אינו מן החולין, והיינו משום דהקדושה נמשכת מדבר שכבר היה קדוש, היאך אמרינן הכא דמהני להתכפר בולד תודה, הא "כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין", וכיון דקדושת הולד אתיא מכח האם הוי כעין תמורה דקדושה מכח הראשונה, דהא איירי בקדשה ואחר כך נתעברה, וכדכתבו התוס' ד"ה מאי. ועיין מה שכתב ליישב. והביא, דבחזון איש (תמורה סימן לג סק"ז) חילק, דשאני ולד מתמורה, דהוא בכלל מה שהפריש לחובתו ויכול להתכפר בכל חלק וחלק מהבהמה, ולא דמי לתמורה דהוא הקדש בפני עצמו.

(ד) גמ', שם. כתב החזון איש (תמורה סימן לג סק"ז), דנראה דבתמורת חובה לא אמרינן אדם מתכפר בשבח הקדש, דמתחילת הקדשה הוקבעה

אם אבדה מנחתו והפריש תחתיה חולין שרי ליתן את השמן שהופרש לשם אותה מנחה, דהא הוויא תחתיה. וכעין זה כתב בחזון איש (סימן כא סק"ד). וביאר, דפסול לשם מנחה אחרת כיון שהשמן נתקדש למנחה אחת והסולת למנחה אחרת אי אפשר לזווגן, אבל לסולת דחולין שפיר מצי לתת את השמן, והוכיח דבריו מהא דאמרינן לעיל (ט.) דמנחה שחסרה קודם קמיצה יביא מתוך ביתו וימלאנו וכשר, אף דהשמן הופרש לשם המנחה. ועיין עוד לקמן (פ.) אות טז.

(יז) גמ', לב בית דין מתנה עליהם. עיין תוס' לעיל (טו:) ד"ה אפשר, דלא אמרינן לב בית דין מתנה עליהן, אלא בקרבנות ציבור, ולא בקרבנות יחיד. אמנם השפת אמת לעיל (עמוד א) כתב, דאפשר דביחיד נמי מהני תנאי. עוד כתב, דבתודה לא מהני תנאי כיון דמחויב להביא לחם, ולא דמי לנסכים דיכול להביא נסכיו למחר.

(יח) גמ', שמן גופא דמנחה הוא. ביאר החזון איש (סימן כא סק"ד), דנסכים מהני להקדיש סתם, ואחר כך ייחדם לשם איזה קרבן שירצה, ולכך אף אם ייחדם לשם זבח זה, מהני על ידי תנאי בית דין שיתבטל ייחודו, ויכול לשנותו לזבח אחר. אבל שמן לא שייך להקדישו אלא לשם מנחה מסוימת או לשם סולת דחולין.

(יט) גמ', שמא יאמרו מוציאין מכלי קדש לכלי חול. כתב החזון איש (סימן כח סק"כ), דדוקא קדושת הגוף הוא דלא אתנו שתצא לחולין, אבל תרומת הלשכה מצינו דאתנו בית דין וכדאשכחן לעיל (כא:) גבי מלח, ולגבי עצים. ולגבי מגיהי ספרים שבירושלים. ועיין באות הבאה לענין קדושת דמים.

(כ) גמ', שם. הקשה החזון איש (הובא באות הקודמת), למאן דאמר דאין כלי שרת מקדשין אלא לדעת, אמאי לא התנו שהכלי לא יקדשם ויהא כשר לגמי מנחה אחרת. ותיירך, דכיון שקדשם בכלי לדעת, לא רצו להתנות שלא יקדש הכלי. ועוד, דאפשר דאף קדושת דמים קבעא וכיון דהוקדש לדמי מנחה זו, לא מהני התנאי להכשיר למנחה אחרת.

(כא) גמ', מנין שאיזו מהן שירצה יקריב ולחמה עמה. כתב המקדש דוד (סימן י סק"א), דמשמע שיכול להביא עם הולדות או החליפין את הלחם שהפריש לשם התודה, ואף דאיקבע לשם תודתו הראשונה ואמרינן לעיל דשמן שהפרישו לשם מנחה זו פסול לשם מנחה אחרת, הכא לא חשיב קרבן אחר.

(כב) גמ', יכול שתהא שניה טעונה לחם וכו'. עיין בחידושי הגרי"ז בתמורה (יח:), ובמנחת אברהם בשם הגרי"ז, שהוכיח מהא דלקמן (פ:) לגבי הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה וכו', דהא דחליפי תודה לא בעו לחם, אינו משום דרק התודה שמתכפר בה טעונה לחם, וחליפי התודה דאינו מתכפר בהם אינן טעונין לחם, אלא דכל תודה בעיא לחם, ורק מאי דאיכא עלה שם חליפי תודה נתמעטו דלא בעו. וכן כתב בחזון איש (תמורה סימן לה סק"ו) ועיין עוד לקמן (פ:) אות כד.

(כג) גמ', מנין לרבות ולדות וחליפות ותמורות. כתב הקרן אורה, דאיצטריך קרא לחדש דקריבין אף דולד עולה ושלמים נמי קריבין, כיון דסלקא דעתך אמינא דאין תודה בלא לחם, וכיון דלא בעו לחם לא יקריבו. ועיין באות הבאה.

(כד) גמ', שם. ומסקינן דבאין בלא לחם. עיין באות הקודמת, והחזון איש תמורה (סימן לה סק"ו) הוכיח מהא דבזבחים (לו.) בעי קרא להא דנאכלות ליום ולילה, דלא הווי תודה ממש.

(כה) גמ', וחליפות. עיין רש"י (כת"י) ד"ה יכול שכתב, דעיקר הילפותא על ולדות ותמורות, דחליפות כבר נפקא לן מ"קריבנו". ועיין עוד בתוס' תמורה (יח:) ד"ה וחליפות שהקשו, היכי מיירי, אי בהפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה, הא כבר שמעינן לה מרישא. ובשיטה

עלי תודה והפריש בהמה ולחמים לחובתו ואבדה התודה, לא אבד הלחם, דלא איקבע הלחם בהדי חובתו להביא בהמה זו אלא איקבע לנדרו, (ובנדרו לא שאני בין בהמה זו לבהמה אחרת), ואף אם אבדה התודה אחתי קאי הלחם לחובת נדרו, דלא איקבע בהדי בהמה זו אלא בשחיטה.

טו) גמ', אבדה תודה אבד הלחם. כתב **רש"י בפסחים (יג:)** ד"ה אין מביא, דפודין אותו ויוצא לחולין, ולוקחיו בדמיו תודה או לחם לתודה אחרת. **ובתוס' שם ד"ה אין פליגי**, וכתבו דכיון דהלחם אינו ראוי, גם דמיו אינם ראויין, וכתבו, דהכי מוכח מסוגיין. והלכך כתבו, דאף דדמי הלחם אינן ראויין פודין את הלחם, שמא ימצאו את התודה שאבדה. עוד כתבו, דפודין את הלחם בשוה פרוטה, משום דהיכא דאין הפסד להקדש שרי לחלל על פרוטה.

טז) גמ', שם. כתב **השפת אמת**, דנראה דהני מילי בנדרה, אבל בנדר דאמר זו לחובתי, אפשר דלא יפסל הלחם ויביאנו עם תודתו, כיון דלא קבע את הלחם לתודה זו אלא לחובתו. והוסיף, דבזה מבואר מה שכתבו **התוס' לעיל (מו:)** ד"ה אבדו, דשתי הלחם דעצרת לא מפסלי באבידת הכבשים, ולא דמי להכא, כיון דהתם הוי כנדר. ועיין באות הבאה.

יז) גמ', שם. ביאר **המקדש דוד** (סימן כט סק"ד), דלתודה זו אין הלחם ראוי, כיון דאמר הרי זו ואבדו הכבשים נפטר מחובתו, ולתודה אחרת אינו ראוי כיון דלחמי תודה הוו דבר שבחובה ו"אינו בא אלא מן החולין", וכדאמרינן **לקמן (פב.)**, דאף באומר הרי זו תודה חשיב הלחם דבר שבחובה. והביא, דכעין זה כתב **רש"י לקמן (קח.)** ד"ה מותר לחמי תודה. וכתב, דמהאי טעמא בכבשי עצרת לא אבד הלחם דכיון דהוו כהרי עלי, דלא נפקע חיובם באבדת הכבשים, ושפיר כשר הלחם לכבשים שיביאו אחר כך. ועיין באות הקודמת.

דף פ ע"ב

יח) גמ', ללחמי תודה ונתותו אין מביא בהן תודה. כתב **החזון איש** (סימן כא סק"ד), דמכאן מוכח דדינא דרב חסדא **לעיל (עט:)**, דשמן שהופרש לשם מנחה זו פסול לשום מנחה אחרת, איירי נמי בקדושת דמים, דהא לחמי תודה קדשו בקדושת דמים, כדמוכח **בפסחים (יג:)** דמהני להו פדיון, ואפילו הכי הוקבעו בהדי זבח.

יט) גמ', שם. כתב **הקרן אורה**, דהכא לא נתבאר מה דין המותר, אמנם **לקמן (קח.)** אמרינן, דמותר לחמי תודה ירקב, ופירש **רש"י (שם)** ד"ה מותר, דלהקריבו בפני עצמו אי אפשר, ולהביאו עם תודה אחרת נמי אי אפשר כיון שהופרש לשם תודה וזו. והקשה, מאי שנא משתי הלחם דעצרת, דמבואר **לעיל (מו:)** דאם לא הווקעו זה לזה בתנופה אבדו כבשים לא אבד הלחם, ואף דהופרש הלחם לכבשים אלו. ותירץ, דהתם קאי אליבא דמאן דאמר דהכבשים אינן מעכבין את הלחם ויכול לבא בפני עצמו, והוי כנסכים דאמרינן **לעיל (עט:)** דכשרים לזבח אחר דחשיבי בפני עצמן.

כ) גמ', הפריש תודתו ואבדה וכו' נתכפר בראשונה שניה אינה טעונה לחם שלישית טעונה לחם. כתב **המנחת אברהם לעיל (עט:)** בשם הגרי"ו, דבפשוטו היה נראה דחליפי תודה אינה טעונה לחם, משום דכיון דכבר נתכפר אינו צריך תודה לחובתו, אבל מהכא מוכח דאף אחר שנתכפר בראשונה, שלישית טעונה לחם, כיון דרק חליפי תודה אימעיטא דלא בעיא לחם, וכיון דהשלישית לא חשיבא חליפי תודה בעיא לחם אף דאינו מתכפר בה. ועיין עוד חזון איש תמורה (סימן לה סק"ו).

כא) גמ', לא צריכא דאמר הרי זו. עיין בקרן אורה שהקשה מכאן על **הרמב"ם** (פי"ב מפסולי המוקדשין ה"ח) שכתב, דאם בא להקריב התמורה קודם שנתכפר בתודה שתייהן להיקרב, ובעו תרוייהו לחם, דהכא מבואר

למותרות, ולא דמי לולד, דולד כויל בכלל מה שהפריש לחובתו. ועיין עוד באות הקודמת.

ה) גמ', והא גבי תודה כהאי גוונא אינה טעונה לחם. ביאר **רש"י ד"ה והא**, דילפינן מ"יקריבנו" אחד ולא שנים וכדילפינן **לעיל (עט:)**. ו**ברש"י (כת"י) ד"ה** והא כתב, דהוא משום דילפינן מ"התודה" ולא חליפתה. וצריך עיון אמאי לא מיייתי קרא ד"יקריבנו", וכדילפינן לעיל. ואפשר, דסבירא ליה דבתר דדרשינן מ"התודה" למעט נמי ולדות ותמורות, לא בעי קרא ד"יקריבנו". ועיין עוד **לעיל (עט:)** אות כז. (א.ק.).

ו) גמ', שם. הקשה **העולת שלמה**, דהכא משמע דלחם הוא דלא בעיא הא תודה הויא, והא **בתוס' בזבחים (ד.)** ד"ה **וישנן** כתבו, דהפריש ב' תודות לאחריות, השניה תקרב עולה. ונשאר בצריך עיון.

ז) תוס' ד"ה הפריש, לא בהפריש בזו אחר זו דאם כן אין מתכפר בשניה וכו'. תמה **האבי עזרי** (פ"ד מפסולי המוקדשין ה"ה), דלכאורה הא דאין מתכפר בב' חטאות, היינו **כשנתכפר** באחת, אבל הכא דלא נתכפר אלא הפריש, אמאי אינו יכול להפריש עוד חטאת, ונשאר צריך עיון. והביא **דברמב"ם (שם)** משמע דמהני להקדיש שתי בהמות לחטאת, ועיין עוד **ברמב"ם (פ"ג משגגות ה"ה)**.

ח) בא"ד, ובמפריש בבת אחת הא כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו. הקשה **החזון איש** (סימן כא סק"י), הא שפיר מצי להקדיש תרוייהו לאחריות.

ט) בא"ד, אלא כגון דאמר תקדוש אחת מתוך השנים. הקשה **האבי עזרי** (הובא באות הקודמת), דאי השניה לא קדשה, אמאי תרעה, ועיין בדבריו שהביא דברי **התוס' בפסחים (עז:)** ד"ה **הפריש** שכתבו, דמפריש השניה לאחריות, ומכל מקום תרעה אף דלא הוצרך לה, דהכי גמירי לה מהלכתא.

י) בא"ד, אבל יש לדקדק דלא תיקשי אם אין ברירה וכו'. תירץ **החזון איש** (סימן כא סק"י), דכיון דמצד עצמו ראוי להקרבה שפיר מיקדיש.

יא) בא"ד, שם. עיין **צאן קדשים** שיישב, דחולין בעזרה מדרבנן, ובדרבנן יש ברירה. והקשה עליו **העולת שלמה**, איך יצא חובת חטאת הא הוי דאורייתא ובדאורייתא אין ברירה. ועוד, הא כתבו **התוס' בזבחים (עז:)** ד"ה **ברם**, דלהקריב על גבי המזבח לכולי עלמא הוי דאורייתא. וכתב ליישב קשיית התוס', על פי מה שכתבו הראשונים, דלא אמרינן אין ברירה אלא בדבר החל עכשיו, אבל בדבר שיחול רק כשיתברר, לא חשיב ברירה. (עיין **תוס' בבא קמא טז. ד"ה כל הנלקט, וריטב"א בעירובין לו. ובגיטין יג.**)

יב) גמ', זו תודה וזו לחמה. מבואר **ברש"י ד"ה** זו תודה וד"ה ואין, דאיירי לענין אי מחויב להביא או לא. וכתב **השפת אמת**, ד**בפסחים (יג.)** מבואר דנפקא מינה לענין להיפסל, דבאבדה תודה נפסל הלחם ובאבד הלחם לא איפסלה תודה. וכן מבואר **ברש"י (כת"י) ד"ה אבדה**. אמנם כתב, דאף דברי רש"י (העליון) הכא אתי שפיר, כיון דהא בהא תליא, דאי היה כשר הלחם, הוה מחויב להביא כבשים כדי שלא יעבור על "בל יחל" ובל תאחר בהבאת הלחם, דהא יש לו תקנה על ידי הבאת כבשים.

יג) גמ', שם. הקשה **המקדש דוד** (סימן י סק"א), דהכא משמע דאף קודם שחיטה אבדה תודה אבד הלחם, והא **לעיל (מו:)** אמרינן גבי שתי הלחם, דהוקבעו בשחיטה כלחמי תודה, ומשמע דלחמי תודה נמי לא איקבעו אלא בשחיטה. ותירץ, דהא דאמרינן דלא הוקבעו עד שעת שחיטה היינו עם בהמה זו, אבל עם חיוב זה איקבעו בשעת הפרשה, ולהכי באומר זו תודה וזו לחמה, אף דלא איקבע הלחם עם בהמה זו, כיון דאיקבע בהדי חובה זו נפקעה חובתו באבידת הכבשים, ואבד הלחם. ועיין עוד **לעיל (עט:)** אות יח.

יד) גמ', שם. עיין באות הקודמת. עוד כתב (שם) **המקדש דוד**, דבאומר הרי

עוד בנתיבות הקודש.

ג) גמ', ליתני לחם ולותביה חוץ לחומת העזרה. עיין אור שמח (פי"ב מפסולי המוקדשין ה"ז) שהוכיח מהכא, דאפילו ראו להיות בתוך העזרה לא בעי. ועיין עוד לעיל (עח:): אות כא.

ד) גמ', אם איתא לדרכי יוחנן דאמר חוץ לחומת העזרה קדוש ליתני לחם ולותבה חוץ לחומת העזרה וכו'. עיין במנחת אריאל שהקשה, לדעת הרמב"ם (פ"א מפסולי המוקדשין הל"ב), דבשר קדשים קלים שיצא לפני זריקה, אף דזריקה מועלת ליוצא מכל מקום אינו נאכל, וכפי שביאר בחידושי הגרי"ז לעיל (יב), דאינו משום פסול יוצא, אלא משום דזריקה לא מהניא אלא לדבר שבתוך המחיצה, והכא נמי בלחמי תודה אי יתנם חוץ לחומת העזרה אף דיקדשו, מכל מקום לא יאכלו. ותיירץ, על פי מה שביאר הקהלות יעקב בפסחים (סימן נ, הובא לעיל עח: אות יט) דלחמי תודה כיון דלאו מגופיה דזבחה הו, לא אזלי בתר הזבח ולא בעו עזרה כלל, ולהכי אף יאכלו, ולא דמו לבשר קדשים קלים דנמשך אחר הקרבן ובעי להיות בעזרה כדי להיות נותר באכילה.

ה) גמ', משום דקא ממעט באכילה דארבעים. עיין רש"י (כת"י) ד"ה משום שגרס, דקא ממעט מאכילה דארבעה. וביאר הטהרת הקודש, דתלוי במה שכתבו התוס' לעיל (עח:), אי בעי להפריש ח' לחמים או דבעי י"א מכל מין ומין כיון דאין ברירה, עיין שם. ואי נימא דבעי מ"ד חלות אתי שפיר הגירסא, דקא ממעט באכילה דארבעים [דהיינו, דמלבד הד' דראויים לכהן בעי לתת עוד ארבעים מספק, וממעט באכילתן].

ו) גמ', שם. ביאר השפת אמת, דכיון דהקדיש את הארבעים השניים לאחריות, אינו יכול לאכלם אלא בפדיון, ולא חשיב תקנה בכך, דהא אף את התורה המסופקת גופה יכול לפדות. [דהיינו דסבירא ליה, דבמקדיש לאחריות, קדושים אף הארבעים השניים, אמנם ברש"י (כת"י) ד"ה וליקדשו מבואר, דהוה חולין].

ז) גמ', מאן לימא לן דקאמר רבי יוחנן שיירו משוייר וכו'. הקשה השיטה מקובצת (אות ג'), דאף אי שיירו אינו משוייר, יכול להקדיש את העובר ואחר כך את האם דבכהאי גוונא לכולי עלמא מהני. ותיירץ החזון איש (תמורה סימן לג סק"ז), דלמאן דאמר אינו משוייר, אי מקדיש את האם והעובר באותה קדושה, אף דמקדיש קודם את העובר, אמרינן דבטלה קדושת העובר ונעשה קדוש מחמת אמו. ועיין עוד בדבריו שם (סק"ג).

ח) תוס' ד"ה דילמא, לעיל פירשתי דקשיא מתמורה דמשמע דכן היא מסקנא דשמעתין דקסבר רבי יוחנן אם שיירו משוייר. וכעין זה הקשו הקרן אורה והחזון איש (סימן לג סק"ט) בדעת הרמב"ם שפסק (פי"ב מפסולי המוקדשין ה"ג), דאין לה תקנה, אף דפסק (שם ה"ח) דשיירו משוייר. ועיין שם בחזון איש ובמקדש דוד (סימן יט סק"ד).

ט) תוס' ד"ה אם איתא, בתוה"ד, צורך קרבן נינהו ושפיר דמי אף על פי שהן חולין כדתניא בהלל הזקן מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה. עיין משנה למלך (פ"ב משחיטה ה"ג) שהקשה, דסתרו למה שכתבו בתוס' לעיל (פ:): ד"ה וכי, דליכא איסור אלא כשעושה כעין עבודה, דלפי זה אין להוכיח מהלל, דלא הויה כעין עבודה. [ולכאורה לא קשיא מידי, דהכא הביאו את דברי רש"י, ומהיכי תיתי דאינהו נמי סבירא להו הכין].

י) רש"י (כת"י) ד"ה וליקדשו, בתוה"ד, צורך קרבן נינהו אף על פי שהן חולין. מבואר דמפריש לאחריות אין קדוש אלא מה שהופרש לאחריות. וכדעת התוס' לעיל (פ) ד"ה הפריש. ועיין שם אות ט.

יא) מתני', האומר הרי עלי תודה יביא היא ולחמה מן החולין. פירש רש"י ד"ה האומר, דכיון דאמר הרי עלי תודה נתחייב בלחמה דלחם גלל תודה.

דהתמורה לא בעיא לחם. וכן הקשו הרש"ש והחזון איש (תמורה סימן לג סק"ז), ותיירצו העולת שלמה והחזון איש, דלא איירי בתודה שנתעברה בתמורתה (דידה), אלא בתמורה תודה אחרת שכבר נתכפר בה. והקרן אורה כתב, דצריך להגיה בדברי הרמב"ם, דתמורתה לא בעיא לחם. ובשפת אמת תירץ, דאפשר דבמתה התורה מודה הרמב"ם דתמורתה אינה טעונה לחם, ועיין שם עוד, ועיין עוד בקרן אורה לעיל (עט:).

כב) תוס' ד"ה וכי, בתוה"ד, ואף על גב דאדם נכנס במלבושי חול לעזרה ומביא כבשתו לעזרה ומקדישה אחר כך לא אסרו אלא היכא דאיכא כעין עבודה. וכן כתב הרשב"א בבבא בתרא (פא:): (ובחולין קל). והביא (בחולין שם), דבדברי הרמב"ם (פ"ב משחיטה ה"ג) משמע, דאף שלא כדרך עבודה אסור, דכתב הרמב"ם דאף לחם ופירות אסור. וכתב, דאפשר דכוונת הרמב"ם דלחם איירי שמביא כעין לחמי תודה ופירות כעין פירות ביכורים. כג) בא"ד, שם. עיין במשנה למלך (פ"ב משחיטה ה"ג) שנסתפק, אי הא דכתבו התוס' דרך מידי דהקרה אסור, היינו מן התורה, אבל מדרבנן אסור בכל גווני, או דאף מדרבנן ליכא איסורא. ועיין שם שנקט דשרי לכתחילה.

כד) בא"ד, ופירש שם בקונטרס דחוץ לעזרה יאכלו חולין ותרומה וכו'. כתב המשנה למלך (שם), דאין לאקשות על רש"י, מהא דנכנס בבגדי חולין וממכניס כבשתו לעזרה, דרש"י לא קאסר אלא מידי דאכילה דהוה דרך בזיון. כה) בא"ד, דיכול לאכול החולין עמה בעזרה דתנן בפרק כל התדיר וכולן רשאיין הכהנים לתת לתוכן תבלי חולין ותרומה. כתב המשנה למלך (שם), דרש"י מוקי לה בקדשים קלים הנאכלין בכל העיר, אבל לעזרה אסור להכניס תבלי חולין. עוד תירץ, דתבלין בטל ונפיק מתורת חולין ולהכי שרי לאכלו בעזרה. [ואהא דהכניסו לעזרה קודם שנתבטל, אפשר דליכא איסור אלא באכילה ולא בהכנסה גרידא, ועיין שם במשנה למלך].

כו) בא"ד, ומה שתמה מתחילה כל כך בפשיטות חולין מאי בעו התם בדין קמתמה דמאי איצטריך אכילת חולין בפני עצמה בעזרה. ביאר המשנה למלך (שם), דאף דהותרה הכנסת חולין לעזרה במידי דלאו בר הקרבה, מכל מקום אכילה לא הותרה, אלא כשהוא צורך קרבן. עוד כתב, דאכילת קדשים קלים ודאי שרי בעזרה, כדמוכך מהא דמקשינן בשבועות (טו), אטו לחמי תודה בעזרה מי לא מתאכלי. ועיין עוד בתוס' שם (יז:): ד"ה ואין שכתבו, דאכילה בעזרה לא שייכא בקדשים קלים, ועיין שם עוד.

כז) גמ', וליתני בהמה ולחם וכו' הא לחמה והא תיהו מותר. הקשה השפת אמת, מאי סלקא דעתיה דלוי. ועוד, מאי קאמר רבי, וכי מפרישין תחילה למותרות, הא עדיפא הוה ליה למימר דכהאי גוונא לא הוה מותר. ותיירץ, דלוי קא מקשי דיפריש מעות כדי שיהא בו כדי מותר ויקח מן המעות בהמה ולחם ומן המותר יקח עוד בהמה, [ואפילו הכי יכול להביא גם בתורת תודה גמורה]. ורבי דחי, דלכתחילה אין להפריש מעות על דעת שישאר למותרות. ועיין עוד באות הבאה.

דף פא ע"א

א) גמ', וכי מפרישין תחילה למותרות. עיין קהלות יעקב בנוזר (סימן ז סק"א) שנסתפק, אי כונת הגמ' דלא חייל שם מותרות בגוונא שמפריש כך לכתחילה, ואינו קדוש, או דאף דחייל אין לעשות כן לכתחילה.

ב) גמ', ארבעין בכתפיה וכשר. כתב האור שמח (מילואים פ"ד מתמורה ה"ג), דסלקא דעתך דרב יצחק, דהכא ליכא איסורא, כיון דבלא תמורתו היתה רועה ולא היתה קרבה, והוה כבהמה שאחזה דם דשרי להקיז ולעשות בה מום כדי שלא תמות, כדאיתא לעיל (נו). [ולכאורה יש לדון בראייתו, דבגמ' לעיל (שם) ובתוס' ד"ה רבי מבואר דאחזו דם הוה כבעל מום]. ועיין

הדרף היוזמי

מסכת מנחות דף פא – דף פב

כה אייר – כו אייר התשע"א

סימן קטז) ועיין עוד באות הבאה.

יז) בא"ד, שם. הקשה **הקצות החושן** (סימן רנה סק"ב), הא בהדיוט נמי יכול לחזור בו תוך כדי דיבור. ותיירץ, דמעשה לא מהני לחזור בתוך כדי דיבור, דדוקא מדיבור מהני, ולכך בהדיוט כשחוזר בתוך כדי דיבור, אף דלא מתבטל המעשה, מתבטל הדיבור, ומעשה בלא דיבור לא מהני, מה שאין כן בהקדש, דהדיבור הוא כמעשה אינו מתבטל. ועיין עוד **באבני מילואים** (סימן כו סק"ט) דהביא את דברי **ההפלאה** (הובאו באות הקודמת), והקשה עליו דודאי בקנינים מצי לחזור בו תוך כדי דיבור.

יח) בא"ד, שם. עיין **בקרית ספר** (פט"ז ממעשה הקרבנות) שכתב בטעמא דאינו יכול לחזור בהקדש, דכיון דחייל במחשבה, קודם שהוציאו מפיו כבר חל, וכשמסיים דיבורו, כבר עבר תוך כדי דיבור משעת החלות על ידי מחשבתו.

יט) גמ', אמר **אבני שמור הבא תודה ושמעת הבא לחמה רבא אמר שמור הבא תודה ולחמה**. ביאר **השפת אמת**, דלאביי אף דמחוייב להביא לחם, מכל מקום אינו בכלל נדרו ואם לא הביא אינו עובר בכל יחל. אבל לרבא הוי בכלל נדרו, ואם לא הביא עובר בכל יחל. אמנם עיין **במנחת חינוך** (מצוה שסח אות א) שנסתפק, באומר הריני נזיר י' ימים דהוי נזיר ל' יום, אי עובר בכל יחל בימים שנאסרו עליו בלא דיבורו. ועיין עוד **קהלות יעקב נזיר** (סימן ב). ועיין עוד **מנחת אברהם**.

דף פב ע"א

א) גמ', אמר **רבי אמי המתפיס מעות מעשר שני לשלמים לא קנו שלמים וכו'**. עיין **רדב"ז** (פ"ז ממעשר שני הי"ט) שביאר, דהוא משום דבעי דרך מקח דבלאו הכי לא מתחללת קדושת המעשר שני.

ב) גמ', שם. עיין **ירושלמי מעשר שני** (פ"א ה"ב), בטעמא דלכולי עלמא שרי **לקנות** שלמים בדמי מעשר שני, דאיכא מאן דאמר דהוא משום דהוא גזירת הכתוב דשלמים התירה התורה, כיון דראוי להקרבה, דהיינו דעדיין איכא עלה קדושת מעשר שני. ואיכא מאן דאמר, דפקעה קדושת המעשר שני וחיילא קדושת שלמים. ונפקא מינה לענין הקרבת האימורין של בכור שנולד לבהמה שנקנתה בכסף מעשר שני, דלטעם הראשון, אף דהתורה אמרה דדין מעשר שני לאכילה, התורה התירה הקרבה, אבל לאידך גיסא, כיון שעדיין יש על הבכור קדושת מעשר שני, דינו להנתן לכהן כמו כל בכור בעל מום ויהיה לאכילה ולא להקרבה.

ג) גמ', איתמר **המתפיס מעות מעשר שני לשלמים וכו' אליבא דמאן דאמר מעשר שני ממון הדיוט הוא דכולי עלמא לא פליגי**. עיין **במקדש דוד** (סימן י' סק"ג) שביאר דטעמא דלמאן דאמר דהוי ממון גבוה אינו יכול להתפיס קדושת שלמים, דאינו ממונו ואינו שלו להתפיסו, וכן נראה בדברי **האור שמוח** (פ"ו מחמץ ומצה ה"ח). וכתב **הקהלות יעקב** (סימן כט סק"ו), דאם נבאר כן, הוי דלא כרבי אמי דלעיל, דאמר דטעמא משום דלא אלימא קדושת שלמים למיחל על קדושת מעשר שני, דהאי טעמא לא תלי אי מעשר שני ממון גבוה או ממון הדיוט. אבל כתב, דמדברי **הרמב"ם** (פ"ז ממעשר שני הי"ט) מבואר, דחד טעמא הוא, דכיון דהוי ממון גבוה לא אלימא קדושת שלמים למיחל על קדושת מעשר שני. וביאר, דלמאן דאמר ממון גבוה הוא, אלימא קדושת המעשר שני, ולהכי לא חייל עליה קדושת שלמים. ועיין באות הבאה.

ד) גמ', שם. עיין באות הקודמת, והוסיף **הקהלות יעקב**, דמשמע בדברי הרמב"ם, דאי לאו האי טעמא דלא חיילא קדושת שלמים על קדושת מעשר שני, אף למאן דאמר ממון גבוה, יכול להקדיש לשם שלמים ולא אמרינן

והקשה **השפת אמת**, למה לי האי טעמא, דהוה ליה למימר דכשאומר הרי עלי תודה מתחייב בלחם משום דשם תודה כולל נמי לחם. דדוקא בפירש להדיא לחמה מן המעשר, בעינן לטעמא דממילא נתחייב בלחם. **ובמנחת אברהם לקמן** (עמוד ב) כתב דרש"י סבר דאף דאין הלחם כלול בנדרו מחוייב בלחם מחמת התודה. ועיין **לקמן** (עמוד ב') אות יג.

דף פא ע"ב

יב) מתני', תודה עלי מן המעשר ולחמה מן החולין יביא. כתב **השפת אמת**, דדיוקא דרישא משמע דאם לא פירש דלחמה מן החולין יביא מן המעשר, ומסיפא דקתני דרק באומר "תודה ולחמה עלי מן המעשר" יביא, משמע דאי לא אמר להדיא דלחמה מן המעשר, בעי להביא לחמה מן החולין. דאין לומר דבפירש "לחמה מן המעשר" יביא דוקא מן המעשר, דהא מסקינן בגמ' דרצה מן החולין יביא ותבא עליו ברכה וכדפירשו רש"י ותוס'. וכתב דאף דצריך עיון לדינא, מסברא נראה דדיוקא דרישא דוקא, דאי נימא דבלא פירש על הלחם, כיון דנתחייב בלחם חשיב דבר שבחובה, אפילו אי התודה מן המעשר, מכל מקום הלחם צריך להיות מן החולין, אם כן מה בכך שהוסיף לומר "לחמה מן המעשר" הרי כבר נתחייב בלחם כשחייב עצמו בתודה, אלא ודאי כיון דגוף התודה מן המעשר, גם לחם דידה מן המעשר. אמנם בהגהה שם כתב, **דבתורת כהנים** (פ' צו בפרשת התודה) איתא להדיא, דאפילו אמר "תודה מן המעשר" אם לא אמר בפירוש "ולחמה מן המעשר", צריך להביא הלחם מן החולין ודריש לה מקראי עיין שם.

יג) תוס' ד"ה תודה, דכי אמר הרי עלי תודה מן החולין נתחייב הכל וכו'. עיין **קרבן אורה** שהוכיח מדברי התוס', דאי אומר "הרי עלי לחמה מן המעשר ותודה מן החולין" מהני. אמנם **ברש"י** (כת"י) ד"ה **יביא** כתב, דהטעם דבעי להביא לחם מן החולין, משום דלחם גריר בתר תודה, וכן דייק **המהר"י קורקוס** (פט"ז ממעשה הקרבנות ה"ז) מלשון **רש"י** (העליון) ד"ה **ואם**. וכתב, דלפי זה אף אם יאמר בראשונה "הרי עלי לחם מן המעשר" ואחר כך יאמר "ותודה מן החולין", בעי לאתויי לחם מן החולין, ועיין שם. **ובמנחת אברהם** ביאר דלרש"י חיוב הלחם אינו משום שהוא כלול בנדרו, אלא דתודה בעיא לחם, והתוס' סברי, דחיוב לחם הוא מפני שהוא כלול בנדרו, ולכך כשלא כולל את הלחם בנדרו (להביא מן החולין) יכול להביא מן המעשר. ועיין באות הבאה.

יד) בא"ד, שם. עיין **בנתיבות המשפט** (סימן רנה סק"ג) דביאר באופן אחר, דאף דיכול לחזור בו, הכא דאינו חוזר מהנדר להביא תודה, אלא מהחויב לחם דנפיק מחיוב התודה (דמחויב להביא לחם מן החולין), הוי כאומר "הרי עלי תודה על מנת שלא אביא לחם" דלא מהני כיון דמתנה על מה שכתוב בתורה. ועיין באות הקודמת.

טו) בא"ד, ולא מצי למיהדר ביה דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. וכן דעת **הרמב"ם** (פט"ו ממעשה הקרבנות ה"א), אבל **התוס' לקמן** (קג). ד"ה (בדף קב): **הא מני פליגי**, וכתבו, דלבית הלל דהקדש בטעות אינו הקדש מצי למיהדר תוך כדי דיבור. נוכעין זה מצינו בהא דאיתא **ברמב"ם** (פ"ב משבועות הי"ז), דהטעם שיכול לחזור בו משבועה בתוך כדי דיבור, משום דהוי כטועה].

טז) בא"ד, דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. כתב **בהפלאה** (בקונטרס אחרון סימן כו סק"ט), דאף בקנינים אינו יכול לחזור בו תוך כדי דיבור, וכעין זה כתב **בשו"ת ובא הכהן** (סימן יט), דרק בקנין כסף דליכא מסירה, יכול לחזור בו תוך כדי דיבור, אבל בקנינים דאיכא מסירה, לא מהני לחזור תוך כדי דיבור. ועיין **בנמוקי יוסף בבבא בתרא** (קיד). **ובשו"ת חותם סופר** (אורח חיים

הדרך היומית

מסכת מנחות דף פב - דף פג

כו אייר - כז אייר התשע"א

(ב.) בשם הגרי"ז, דתיפוק ליה דמעשר שני לא ניתן אלא לשלמים, אלא דעולה בעי למעוטי משום דאית בה נמי שמחה, אבל נסכים מהיכא תיתי דשרי. (וכעין דבריו איתא נמי בחדושי הגרי"ז שם), והביא דבאמת בפירוש הרמב"ם על התורה כהנים (פרשת צו פרשתא ה פ"י) כתב דליכא לאתווי נסכים ממעות מעשר שני, משום דליכא לפותא מתודה ושלמים. ותירץ המנחת אברהם דסלקא דעתך, דכשם שהתירה התורה לקנות שלמים, משום גזירת הכתוב או משום דפקעה קדשות מעשר שני, וכדאיתא בירושלמי (הובא לעיל באות ב'), כך נמי התירה התורה הנסכים שבאים עם השלמים דחשיבי כחלק מקרבן השלמים. וסיים שמצא שכן כתבו האבן האזל (פ"טז ממעשה הקרבנות ה"ז) והחזון יחזקאל (פ"ח ה"ד).

דף פב ע"ב

(יב) גמ', אף כל טעון כלי. עיין תוס' זבחים (מו.) ד"ה איזהו, שדנו, אי בעי כלי שרת בשחיטה או דסגי בכלי אף דאינו כלי שרת. והוכיחו מסוגיין דבעי כלי שרת, עיין שם. ובשיטה מקובצת (שם אות כט) דחה ראייתם, דלא ילפינן מ"וישם באגנות" אלא דבעי כלי, ולא ידעינן דבעי כלי שרת, אלא מדכתיב "ועשית מזרקותיו", אבל בשחיטה, כיון דלא כתיב "ועשית סכינור", לא בעי כלי שרת.

(יג) גמ', זבחי שלמי ציבור נמי כתיב וישם באגנות. עיין מקדש דוד (סימן כ סק"ד) שהוכיח מהא דחשיב שלמי ציבור, דבמת סיני חשיבא כבמת ציבור, דאי הויא כבמת יחיד, הא שלמי ציבור לא קרבי בבמת יחיד.

(יד) גמ', והתם עולה הוא כדכתיב ויעלהו לעולה תחת בנו. הקשו הטהרת הקדש והשפת אמת, אמאי נקט האי קרא ולא נקט קרא ד"והעלהו שם לעולה". ותירץ בפניני הגרי"ז (סימן ב), דאפשר היה לדחות דהיינו דוקא עולת אדם, אבל בהמה לא בעיא סכין.

(טו) גמ', גבי זבחי שלמי ציבור נמי כתיב. פירש רש"י ד"ה נמי, דכיון דשלמים בעו כלי כל שכן שאר קדשים. והקשה השפת אמת, מאי קל וחומר הוא, ואי משום דהוו קדשים קלים, מנא לן דלא איירי בשלמי עצרת, דהוו קדשי קדשים. וכתב, דאפשר דהיה להם הוכחה דאותן שלמים היו קדשים קלים. וברש"י בזבחים (צז): ד"ה וישם ביאר, דכיון דכתיב בשלמים ילפינן מיניהו בהקישא דזאת התורה.

(טז) גמ', שם. עיין באות הקודמת. ובטהרת הקדש הקשה עוד (על רש"י הכא), דמאי קל וחומר הוא, הא אדרבה איכא למימר, דקדשים קלים דלא אלימא קדושתיהו לענין מעילה עד לאחר זריקה אמרינן דבעי כלי שרת בקבלה, אבל קדשי קדשים, דאלימא קדושתיהו, דאף קודם זריקה איכא בהו מעילה, נימא דלא ליבעו כלי, ושפיר איצטריך למילף מעולה, ונשאר בצריך עיון.

דף פג ע"א

(א) גמ', ואין בעלי חיים במותריהן. עיין בחדושי הגרי"ז זבחים (טז). שביאר בשם הגר"ח, דאיצטריך לחדש לענין בן פקועה של בהמת קדשים הנאכל ליום ולילה, דמחיים לא חייל עליה פסול דנותר.

(ב) רש"י ד"ה ואין מותריהן, דבמילואים לא הפרישו שום בהמה לאחריות ולא היה שם בעלי חיים מותר. וכעין זה כתב רש"י בזבחים (צח). ד"ה מה מילואין. והקשה הקרן אורה (שם), היכי ילפינן מינה, דילמא במילואים נמי אי הוו בעלי חיים, היו טעונין שריפה. וכתב, דיותר נראה דילפינן מדכתיב "והנותר בבשר ובלחם באש ישרף", דמשמע דרק הני טעונין שריפה ולא בעלי חיים.

דאינו בעלים להקדיש, והיינו משום דהשליטה אותו התורה להחיל קדושת שלמים (על ידי שקונה שלמים), כך סלקא דעתך דהשליטה אותו התורה להחיל על המעות קדושת שלמים. ובמנחת אברהם הוכיח עוד מדברי הרמב"ם (פ"ג ממעשר שני הכ"ה), המקדיש מעשר שני שלו לבדק הבית הרי זה פודה אותו מי שפודהו, על מנת ליתן להקדש את שלו ולמעשר שני את שלו. אף דהרמב"ם גופיה (הובא באות הקודמת) פסק, דמעשר שני ממון גבוה. וביאר, על פי דברי הגר"ח (הובאו בתורת זרעים מעשר שני פ"ד מ"ח ובחדושי הגרי"ז זבחים ו.), דהא דמעשר שני ממון גבוה, אינו דלא חשיב בעלים, אלא דאינו יכול להחיל דבר הסותר לקדושת מעשר שני, ולפי זה אי נימא הכא דנתנה התורה להחיל קדושת שלמים על קדושת מעשר שני, אינו סותר לקדושת המעשר שני, ושפיר מצי להקדיש אף למאן דאמר ממון גבוה.

(ה) גמ', הלוקח בהמה לבשר תאוה. עיין בפירוש מהר"י בן מלכי צדק במעשר שני (פ"א מ"ד) שכתב, דלא התירה התורה לקנות בהמה אלא לזבחי שלמים. אמנם הרמב"ם בפירושו המשניות (שם) כתב דמן התורה מותר, אלא שחכמים אסרו, ומכל מקום לא יצא העור לחולין לפי שאינן ראויין לאכילה על דרך שחשבו. ועיין עוד ירושלמי מעשר שני (פ"א ה"ב).

(ו) רש"י (כת"י) ד"ה לזבחי שלמים, בתוה"ד, דאין דרך מקח בכך. ביאר המנחת אברהם, דיסוד דין הבלעה דיוצא העור לחולין הוי רק דרך מקח וממכר, אבל בדרך חילול ליכא דין הבלעה. והוכיח כן, דמצינו דין דרך מקח דמהני אף במקום דלא מהני דרך חילול, מהא דכתב בחדושי רבינו חיים הלוי (פ"ח ממעשר שני ה"ז) בדברי הרמב"ם (פ"ז ממעשר שני ה"ז), דבקנה מים ומלח לא קנה המעשר, אף דיצאו המעות לחולין. ועיין עוד בחדושי הגר"ח על הש"ס (בסוגיין). ולפי זה ביאר, דדרך מקח וממכר מהני רק כשקונה דבר הראוי לאכילה, אבל כשקונה דבר שאינו ראוי לאכילה לא הוי דרך מקח.

(ז) תוס' ד"ה אינו, בתוה"ד, אכילה שיש בה שמחה. עיין שפת אמת שנסתפק, אי מנחת נדבה חשיבא נאכלת בשמחה, כיון דאינה נאכלת לבעלים אלא לכהן. והתוס' בזבחים (נ.) ד"ה אם כתבו להדיא, דלא מהני להביא מנחה בדמי מעשר שני, ועיין שם שהקשו מנא לן. אמנם עיין ברמב"ם בפירוש המשניות מעשר שני (פ"א מ"ז) שכתב (לגבי חטאות ואשמות) דדבר שאינו נאכל לבעלים אלא לכהן, לא שרי להביא בדמי מעשר שני, כיון דדין המעשר שני להאכל לבעלים. אמנם בתורת זרעים (שם) הוכיח מדברי הר"ש (שם), דפליג על הרמב"ם וסבירא ליה דדבר הנאכל לכהנים נמי חשיב נאכל בשמחה.

(ח) מתני', ונסכים בכל מקום לא יביאו אלא מן החולין. עיין רש"י ד"ה האומר, ורש"י (כת"י) ד"ה בכל. וברמב"ם בפירוש המשניות ביאר, דהוא משום דכתיב "מאשר תשיג ידו".

(ט) רש"י ד"ה האומר, בתוה"ד, ואפילו היכא דאמר הרי עלי זבח ולא אמר ונסכים. הקשה הטהרת הקדש, דהא נמי פשיטא, דכיון דאמר הרי עלי זבח אף דלא אמר ונסכים, הוי דבר שבחובה, וכדאיתא לעיל (פא). לענין לחמי תודה.

(י) מתני', כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין. עיין בשפת אמת לעיל (ב.) ובחדושי הגרי"ז לעיל (שם) ובקהלות יעקב (סימן כט) שנקטו, דדין זה אינו לעיכובא. וכן הוכיח התורת זרעים (מעשר שני פ"א מ"ז) מדברי הירושלמי (שם הלכה ג) (לגירסת הפני משה) גבי הלוקח קיני זבין וזבות, וכן הוכיח הטהרת הקדש. ועיין עוד קובץ שיעורים ביצה (כ: אות נא).

(יא) תוס' ד"ה ונסכים, דכל דבר שכולו למזבח אינו בא מן המעשר וכו', דממעט עולות דבעי אכילה שיש בה שמחה. הקשה המנחת אברהם לעיל

או דהוי כשאר שלמים, ורק משום דבתחילתו היה נאכל ליום ולילה נשאר בו דין זה. ועיין שם שהאר"ך. ועיין בחדושי הגרי"ז בזבחים (ט). שהוכיח, דהא דנאכל ליום ולילה, הוא מחמת דנשאר עליו הדין דחל בתחילה, והקשה דאם כן ייאכל עד חצות, עיין שם.

פרק כל קרבנות

(יב) מתני', חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש ומן הארץ. עיין שפת אמת שנסתפק אי שמן דמנחת העומר בעי נמי מן הארץ ומן החדש.

(יג) מתני', וכולן אין באין אלא מן המובחר. עיין בטהרת הקודש שנסתפק, בגוונא דאיכא מובחר שאינו כרמל (דאינו מן הקרוב לירושלים עיין לעיל סד); או כרמל שאינו מובחר, הי מיייתנין. ועיין באות הבאה דהשפת אמת דן אם מובחר הווי לעיכובא, ולפי זה לכאורה נראה דודאי בעי מן המובחר. ועיין עוד רש"י (כת"י) לקמן (פה). ד"ה אלמלי בלישנא בתרא דמבואר דעדיף סמוך לירושלים ממובחר, "דאין מעבירין על המצוות".

(יד) מתני', שם. עיין שפת אמת שדן אי מובחר הוא לעיכובא, ורצה לומר דלפי מה שכתבו התוס' בד"ה מתני', דכל הנך דקתני במתניתין לעיכובא הווי, האי דינא נמי לעיכובא הווי, ודחה, דאפשר דכיון דקתני כל הארצות היו כשרות, אם כן הוי כאילו קתני דמובחר אינו לעיכובא. ובהגהות (שם) הביא דלקמן (פד): קאמר ריש לקיש נעשה ככחוש בבהמה דכשר, ומבואר דמובחר אינו לעכובא. אמנם יש לומר דריש לקיש סבר דילפינן מובחר מ"זה קלי ואנוהו", אבל לתנא דמתניתין ילפינן מ"מבחר נדריכם" דאתי לאוסופי על כל דין הידור, דבקדשים מעכב. ועיין עוד לעיל (סד).

(טו) מתני', כל הארצות היו כשרין. וברש"י, ורש"י (כת"י) מבואר, דכל הארצות היינו שבארץ ישראל. וכתב הקרן אורה, דמשמע דאיירי לענין עומר ושתי הלחם, דבהנך בעי לכתחילה מהנך דוכתי, ובדיעבד כשר מכל ארץ ישראל, אבל בשאר מנחות, לא איתמר כלל דלכתחילה בעי לאתווי מהנך דוכתי. אמנם הביא, דברמב"ם (בפירוש המשניות ובפ"ז מאיסורי מזבח ה"א) מוכח, ד"כולן מן המובחר" קאי על כל המנחות, דמצוה להביא מן המובחר, ועלה תנן כל הארצות כשירות ולא דוקא דארץ ישראל. והתפארת ישראל (פ"ח אות ב) כתב, דודאי לא קאי הך דינא דמביא ממכסס חוניהה אעומר ושתי הלחם, דהא בעינן שיקרבו רק מהקרוב לירושלים ואפילו גרוע, משום דבעינן כרמל. ונלכאורה יש ליישב דברי רש"י, דאף, מקומות אלו קרובין היו לירושלים (ג.ו.).

(טז) [מתני', כל הארצות וכו' אלא מכאן היו מביאין. לכאורה יש לבאר דודאי אף כשמביא משאר הארצות בעינן מן המובחר, אלא דבהני הוי שכיח טפי. והא דכתב רש"י בד"ה אלא מכאן, משום דמצוה להביא מן המובחר, לאו דוקא].

(יז) רש"י (כת"י) ד"ה אלפא לסולת, סולת שלהן ראשון ומובחר לכל הסלתות כאלף וכו'. והרמב"ם בפירוש המשניות (פ"ח מ"ג) פירש, דאלפא היינו אלוף ומלומד לעשות סולת טוב, דבאלו הארצות היו בקיאים לעשות סולת טוב.

(יח) רש"י ד"ה כל הארצות, כגון יהודה ועבר הירדן והגליל. וכן כתב בסנהדרין (יא): ד"ה על שתיים, דשרי להביא מעבר הירדן. אבל בר"ן נדרים (כב). ד"ה ההוא שעתא כתב, דעבר הירדן לא נתקדש להבאת העומר ולשאר קדושות.

(יט) גמ', מתניתין דלא כי האי תנא. הרמב"ם (פ"ח מתמידין ומוספין ה"ב) פסק, לענין שתי הלחם דאם לא מצא חודש יביא מן העליה. ותמה הכסף

(ג) גמ', ביום מביום צוותו נפקא כדי נסבה. לכאורה צריך עיון, דהא בעי קרא לעכב. ועיין נמי ברש"י לעיל (עב). ד"ה מה, שכתב דלפסול לילה ילפינן בנדה (מ). מזאת היא העולה. (א.י.ג.).

(ד) רש"י ד"ה ואין, דבמילואים לא הפרישו שום בהמה לאחריות. ורש"י בזבחים (צח). ד"ה מה מילואים פירש, דהיינו משום דהווי קרבן ציבור.

(ה) גמ', מה חטאת אינה באה אלא מן החולין אף כל וכו'. עיין תוס' זבחים (ג). ד"ה אם, שהקשו אמאי בעי קרא, הא תודה ושלמים הווי "ב" כתובין הבאין כאחד" דאתו ממעשר, ואין מלמדין. [ובחק נתן שם כתב, דתוס' לא משני להאי קשיא].

(ו) גמ', שם. עיין תוס' זבחים (שם) שהקשו, היכי ילפינן בילפוטא ד"זאת התורה", הא מידי דאינו נוהג בכל הזבחים לא ילפינן מהאי היקישא כדמוכח בביצה (כ). ותירצו, דכל חובה מקישינן לחטאת דמה חטאת דבר שבחובה ואינו בא אלא מן החולין אף כל וכו'. ובשיטה מקובצת שם (אות לא) ביאר, דאף תודה ושלמים כשבאין חובה וכגון באומר הרי עלי, אינן באין אלא מן החולין וכדתנן לעיל (פא.). והיינו הא דילפינן הכא דאף תודה ושלמים כשבאין חובה אינן באין אלא מן החולין, [ושפיר חשיב דישנו בכל הזבחים].

(ז) גמ', משלו ולא משל מעשר. עיין בתוס' לעיל (ב). ד"ה כל שהקשו אמאי בעי קרא למעט, תיפוק ליה דאינו נאכל, וכעין הא דבספרי (פרשת ראה) ילפינן למעט עולות מדבעי דבר הנאכל, דכתיב "ואכלת". ובשפת אמת ובחדושי הגרי"ז לעיל (שם) הקשו, דהא מדין "ואכלת" עדיין לא חזינן דאינו יוצא ידי חובה, ולהכי איצטריך "משלו ולא משל מעשר". ובאבן האזל (פט"ז ממעשה הקרבנות הי"ז) תירץ, על פי דברי הרמב"ם (פ"ה מאיסורי מזבח ה"ט) דהא דאין מביאין נסכים מן המדומע ומן הטבל ואם הביא פסול, הוא משום דהוי מצוה הבאה בעבירה, והכא נמי הא הוי מצוה הבאה בעבירה. ובמנחת אברהם לעיל (ב). תירץ (בשם הגרי"ז) או הגרי"ז, דאי אינו יכול לקנות הקרבן מדמי מעשר שני לא חלה בו קדושה. ועיין שם שהאר"ך.

(ח) גמ', משלו ולא משל ציבור משלו ולא משל מעשר. עיין נתיבות הקדש זבחים (צח.). שהקשה, דמשל ציבור תיפוק ליה דהוי גזול, וילפינן בבבא קמא (טט). קרבנו ולא הגזול. וכן מעשר שני למאן דאמר דהוי ממון גבוה הוי גזול. ואמנם בטורי אבן חגיגה (ט). כתב דלמאן דאמר ממון גבוה לא איצטריך קרא, דבלאו הכי לאו ממונו הוא. אמנם בחזון איש (סימן מב סקכ"ד) כתב, דאף למאן דאמר ממון גבוה חשיב הבעלים בעליו. עיין שם.

(ט) גמ', שם. עיין באות ז' דהשפת אמת והחדושי הגרי"ז, נקטו דדינא דדבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין לעיכובא הוא. אמנם התורת זרעים (ממעשר שני פ"א מ"ז) הביא דבירושלמי (שם הלכה ג) (לגירסת הפני משה) מבואר, דבדיעבד יצא ידי חובה, וכן הוכיח במנחת אברהם לעיל (ב). מדברי המלכי צדק במעשר שני (פ"א מ"ז). ועיין עוד לעיל (פב). אות יא.

(י) תוס' ד"ה מה שלמים, בסוף פרק שני דזבחים איכא תנא דדריש ליה מדכתיב ואם האכל יאכל וגו'. עיין תוס' בזבחים (כח): ד"ה מה שלמים שהקשו, אמאי איצטריך קרא ד"אם האכל יאכל", תיפוק ליה מהיקישא ד"זאת התורה". ותירץ השפת אמת (שם), דתרוייהו צריכי, דאי מהיקישא ד"זאת התורה" הוא אמינא לרבות אף הני דאין להן מתירין, ולהכי ילפינן משלמים דבעי דבר שיש לו מתירין.

דף פג ע"ב

(יא) תוס' ד"ה ושלמים, בתוה"ד, מותר הפסח נאכל ליום ולילה. עיין מקדש דוד (קונטרס מעניני קדשים סימן ה סק"ג), שחקר בדעת התוס' דנאכל ליום ולילה, אי הוי קרבן בפני עצמו, ונאכל ליום ולילה מידי דהוה אשלמי נזיר,

“מתניתין דלא כי האי תנא” קאי אעומר, דמהא דלא קתני “אם הביא כשר” משמע דאף בדיעבד פסול להביא מן הישן.

(כ) גמ', אמר קרא תביאו. והיינו דילפינן מייטורא, וכדאייתא לעיל (עז:). דמיתר האי קרא וכדפירש רש"י (כת"י) בד"ה שאין תלמוד לומר, דהא לעיל מיניה כתיב “והקרבתם מנחה חדשה” והוה מצי למכתב וממשבותיכם לחם תנופה.”

(כא) גמ', רבי נתן ורבי עקיבא אמרו שתי הלחם הבאות מן הישן כשרות. כתב הקרן אורה, דמשמע דלענין עומר סבירא להו כתנא דמתניתין דפסול, ודלא כתנא דברייתא קמיתא דמכשר אף בעומר. וביאר, דהא דהחמירו בעומר טפי משתי הלחם, משום דסברי כר' ישמעאל דאמר לעיל (סג:), דקציר העומר דוחה שבת, ולכן נקצר שלא כמצותו פסול, וממילא מן הישן נמי פסול. נדרבריו צריכים עיון, דיש לומר דר' נתן ור' עקיבא מכשירין נמי בעומר מן הישן, והא דאיירי רק בשתי הלחם, משום דאתו לאשמועינן הך דרשא ד"מנחה חדשה". [ועיין עוד במנחת אברהם.

משנה (שם), אמאי לא פסק כמתניתין דשניהם פסולין מן הישן. וכתב, דיש לומר, דטעמא משום דבגמ' מפרש רק טעמא דברייתא ולא טעמא דמתניתין. עוד כתב, דהרמב"ם מפרש דלתנא דמתניתין נמי אם הביא מן הישן כשר, והא דתנן “שאינן באין אלא מן החדש”, היינו לכתחילה, והא דדייקינן בגמ' מתניתין דלא כי האי תנא, היינו משום דלתנא דברייתא לכתחילה נמי מותר להביא שתי הלחם מן הישן, דהא לא קתני לא יביא מן הישן, ורק בעומר סבר דלכתחילה בעי מן החדש וכדמשני בסמוך דהא דאמרין “ראשית” היינו למצוה. והזבח תודה כתב, דהרמב"ם נמי סבר כסתם מתניתין אף לענין שתי הלחם, דאיירי לעיובא, ודלא כתנאי דברייתא, אלא דביאר, דהא דאמרין דהוי עיובא להביא שתי הלחם מן החדש, היינו דוקא בגוונא שיכול להשיג מן החדש והוא הביא מן הישן. אבל אם אינו יכול להשיג חדש כלל, יכול להביא אף מן הישן, כדי שלא תתבטל המצוה לגמרי. והלחם משנה (פ"ח מתמידין ומוספין ה"ב) תירץ, דהרמב"ם סבירא ליה, דמתניתין לא פליגא אברייתא גבי שתי הלחם דבדיעבד כשר מן העלייה, והא דאמרין

הצטרף גם אתה ללומדי ה"דרק היומיומי" בעיון!!!

זמני השיעור בדרק היומיומי בעיון ע"י רבני הכולל בכל יום בין השעות 9:45-10:45

בבית הכנסת שע"י 'קהילת אשכנז' רחוב התם סופר 2 קרית ספר מודיעין עילית ת"ו

יש אנשים שרוצים לעשות יד ושם לזכר עולם על נשמת אבותיהם ועושים להם מצבה של אבן זכו'...

יתנדב עבורו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו, ויכתוב עליו את שמו, ובכל עת

שילמדו בו יהיה לנחת רוח לנשמת הנפטר... (הח"ח באהבת השרח"ב כ"ט"ו)

כתובת המערכת: רח' שאגת אריה 17/25 קרית ספר מודיעין עילית. טל/פקס: 08-9741714 ©

למנויים, לתרומות, להנצחות ולכל ענין 052-7113060 Sbma@kavnaki.net

<http://www.shtaygen.co.il/?CategoryID=1124>